شانىياز كەپەل

قۇياش قىزى

قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى

شانىياز كەپەل

قۇياش قىزى

(شېئىرلار توپلىمى)

قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

太阳的女儿：维吾尔文/夏尼亚孜·卡帕力著.—喀什：喀什维吾尔文出版社，2009.2
ISBN 978—7—5373—1748—1

Ⅰ.太… Ⅱ.夏… Ⅲ.诗歌—作品集—中国—当代—维吾尔语(中国少数民族语言) Ⅳ.I227

中国版本图书馆CIP数据核字(2009)第016113号

责任编辑：齐曼古丽·阿吾提
责任校对：坎拜尔古丽·吾斯曼

太阳的女儿

夏尼亚孜·卡帕力 著

喀什维吾尔文出版社出版发行
(喀什市塔吾古孜路14号 邮编：844000)
各地新华书店经销
喀什维吾尔文出版社印刷厂印刷
850×1168毫米 1/32开本 4.125印张 2插页
2009年2月第1版 2009年2月第1次印刷
印数：1—3000 定价：10.00元

ئاپتورنىڭ يېقىنقى سۈرىتى

ئاپتور ئائىلىسىدىكىلەر بىلەن بىللە

نەشرگە تەييارلىغۇچىدىن

بۈگۈنكى دەۋر تاجىك ئەدەبىياتى خۇددى ئېگىز يايلاقلاردىكى رەڭگارەڭ گۈللەردەك ئۆزگىچە خۇش پۇراق چېچىپ، كەڭ ئوقۇرمەنلەرنىڭ تەشنالىقىنى قاندۇرماقتا.

شۇ شېئرىيەت گۈلزارلىقىدىكى خۇش پۇراق گۈللەرنى قەلەم ۋاستىسىدىن پايدىلىنىپ تېخىمۇ جۇلالىق ئېچىلدۇرۇپ ۋە جاپالىق پەرۋىش قىلىپ كېلىۋاتقان تالانتلىق مېھنەتكەش تاجىك شائىرى شانىياز كەپەل 1958- يىلى تاشقورغان ناھىيە بۇرۇمسال يېزىسىنىڭ ژۇراب كەنتىدە دۇنياغا كەلگەن. ئۇ باشلانغۇچ ساۋاتىنى ئۆز يۇرتىدا چىقىرىپ، 1973- يىلىدىن 1978- يىلىغىچە تاشقورغان ناھىيىلىك 1- ئوتتۇرا مەكتەپتە، 1978- يىلىدىن 1983- يىلىغىچە قەشقەر پېداگوگىكا ئىنستىتۇتىنىڭ تىل - ئەدەبىيات فاكۇلتېتىدا ئوقۇغان.

ئۇ باكالاۋرلىق ئۇنۋانى بىلەن ئوقۇش پۈتكۈزۈپ، تاشقورغان ناھىيىلىك 1- ئوتتۇرا مەكتەپكە تەقسىم قىلىنىپ تا ھازىرغىچە تىل - ئەدەبىيات ئوقۇتقۇچىسى، ئىلمىي مۇدىر قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئىشلەپ كەلمەكتە.

شانىياز كەپەلنىڭ ئىجادىي پائالىيىتى 1980- يىلىدىن باشلانغان بولۇپ، ھازىرغىچە ئاپتونوم رايونىمىز تەۋەسىدىكى ھەرقايسى گېزىت - ژۇرناللاردا ئىلگىرى - ئاخىر بولۇپ 500 پارچىغا يېقىن نەزمىي ئەسەرلىرى ئېلان قىلىندى. ئۇنىڭ «سېغىندىم» ، «قويچى مەن» «پارتىيەم» ، «سالام يۇرتۇم» قاتارلىق شېئىرلىرى «خۇش ئامەدى» ناملىق شېئىرلار توپلىمىغا،

«ۋەتەن ئۈمىدى — مېنىڭ ئۈمىدىم»، «رەسىم سىزىمەن»، «جەڭچى قەلبى»، «تاغ ئوغلانى»، «غۇنچىلار ئاۋازى»، «يەتتە زات دىللاردا هايات» قاتارلىق شېئىرلىرى «مۇزتاغ سۆيگۈسى» ناملىق شېئىرلار توپلىمىغا، «بەختىيار خەلقىم»، «قەيسەر مالچى»، «ئىشچان قىزغا» قاتارلىق شېئىرلىرى «شىنجاڭ تاجىك ئەدبىلىرى» ناملىق كوللېكتىپ توپلامغا كىرگۈزۈلگەن. «گۈزەل تاشقورغان»، «تاشقورغان دەرياسى»، «پامىر ئوغلىمەن»، «رەسىم سىزىمەن»، «مۇزتاغ خىسلىتى» قاتارلىق شېئىرلىرى خەنزۇ تىلىغا تەرجىمە قىلىنىپ«مىللىي يازغۇچىلار» ژۇرنىلى ۋە «تاجىك خەلق ناخشىلىرى» ناملىق توپلامغا كىرگۈزۈلگەن.

شانىياز كەپەل هازىر قەشقەر ۋىلايەتلىك يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ ئەزاسى. ئۇ، ئەسەرلىرىنى كۆپىنچە ئۇيغۇر تىل-يېزىقىدا يازىدۇ. ئەسەرلىرىنىڭ كۆپ قىسمىدا يېزا تۇرمۇشى، تاجىك خەلقىنىڭ باتۇر - ئەمگەكچانلىقى، مېهماندوستلۇقى، گۈزەل ئەخلاق - پەزىلىتى، تاشقورغاننىڭ گۈزەل تاغ - دەريا مەنزىرىلىرى ئاساسىي تېما قىلىنغان. ئەسەرلىرىنىڭ تېما دائىرىسى كەڭ، پىكرى ئىنچىل، چۈشىنىشلىك، شەكلى ئاددىي، مىللىي پۇرىقى كۈچلۈك بولۇشتەك كۆپ تەرەپلىمە ئالاهىدىلىككە ئىگە. شانىياز كەپەلنىڭ ئەدەبىي ئىجادىيىتى بارغانسېرى ئاددىيلىقتىن مۇرەككەپلىككە، تېيىزلىقتىن چوڭقۇرلۇققا قاراپ تەرەققىي قىلىپ، نۇرغۇنلىغان مول مەزمۇنلۇق ئەدەبىي ئىجادىيەت سەمەرەسىنى روياپقا چىقاردى. ئۇ تاجىك مىللىتىنىڭ پسىخىك ئالاهىدىلىكى، جەمئىيەت تەرەققىياتى، مەدەنىيەت - سەنئەت، دۇنياقارىشىنى، كىشىلىك تۇرمۇشىنىڭ ئەڭ نازۇك تەرەپلىرىنى ئۆزىنىڭ چىن، لىرىك هېسسىياتى بىلەن زىچ بىرلەشتۇرۇپ، ئىجادىيەت دۇلدۇلىنى جەمئىيەت بەيگىسىنىڭ هەر-

قايسى تەرەپلىرىدە توختىماي چاپتۇرۇپ، تاجىك ئەدەبىياتىنىڭ قاراڭغۇ تەرەپلىرىنى ئۆز ئىجادىيىتىنىڭ يالقۇنلۇق نۇرى بىلەن نۇرلاندۇردى.

مەن ئۇمىدۋار شائىرىمىز شانىياز كەپەلنىڭ ئەدەبىي ئىجادىيەت ئىشلىرىغا تېخىمۇ زور ئۇتۇقلارنى تىلەش يۈزىسىدىن ئۇنىڭ بىر قىسىم شېئىرلىرىنى تاللاپ «قۇياش قىزى» دېگەن بۇ شېئىرلار توپلىمىنى نەشرگە تەييارلاشنى توغرا تاپتىم. ئىشىنىمەنكى، بۇ شېئىرلار توپلىمى شانىياز كەپەلنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى ئىجادىيەت ئىشلىرىغا تېخىمۇ داغدام يول ئېچىپ بېرىش بىلەن بىرگە، كەڭ ئوقۇرمەنلەرنى تاجىك مەدەنىيىتىنى چۈشىنىش، تاجىكلار ئولتۇراقلاشقان تاشقورغاننىڭ تەبىئىي گۈزەل مەنزىرىسىدىن يىراقتا تۇرۇپ ھۇزۇرلىنىشتەك ياخشى پۇرسەتلەر بىلەن تەمىن ئەتكۈسى.

روزى گۈلباي

مۇندەرىجە

تاجىك قىزى 1
بىر دەستە مەرۋايى........................ 3
دىيارىم........................ 5
قەلب ئىزھارى........................ 6
كىلىمەن........................ 7
لەۋزىمنى ئاقلايمەن........................ 8
قوش يۈرەك 9
باھار جىلۋىسى 10
كەلدى شاۋگۇن 11
ياز 13
جەڭچى سۆيگۈسى 14
ۋەتەن ئىشقىدا 15
كۈلىمەن 16
قىزىم ۋە چېچەك 17
سالام يۈرتۇم........................ 18
ئىشچى ناخشىسى 21
ۋەتىنىم 22
قويچىمەن 23
سېغىندىم 24
جەڭچى قەلبى 25
ئىجادكارغا 26
شائىرغا مۇھەببەت 28
باھار 29
بەختىيار خەلقىم 30

باھار شادلىقى 31
كېپىنەك.......................... 32
رەسىم سىزىمەن 33
يۇرەك تامچىلىرى 34
لەۋز قىل.......................... 35
بەزىلەر 36
مېنىڭ جاۋابىم 38
قەيسەر مالچى 39
ئۇ شۇنداق جاپاكەش 41
بۇگۈنكى كۈنۈمدە................... 43
سۈتتەك ئاق 44
پامىر كۈيلىرى (سىكىل).................. 45
گۈزەل تاشقورغان 45
تاشقورغان دەرياسى 46
يايلاقتىكى ناخشا 46
ھۆسنىڭگە نۇر سېپەر ئالتۇن رەڭ قۇياش 47
مەلىكە بۇلاق 48
مۇقەددەس خىسلەت 49
پامىر ئوغلىمەن 50
پامىرغا مۇھەببەت 51
قەلب كۈيى 52
بالىلىق چاغلار 53
تەبئەت شۇ قەدەر سېخىي ـ گۈزەلسەن 60
يالغانچىلىق ـ پەسكەشلىك 61
ئۆكۈنۈش.......................... 62
قالار مەندىن يادنامە 64

چۈچۈك تۈيغۇلار 66
يىگىرمە ياش 68
قۇياش قىزى 70
مۇۋەششەھلەر 71
جۇپ ئوغلانىم 71
يەتتە زات 73
باغ ناخشىلىرى 82
باغ 82
باغۋەن 83
كۈچەت 84
سەيلىگاھ 85
ناخشا تېكىستلىرى 87
سەن ئۆزۈڭ 87
سايرىتىپ راۋابىمنى 87
ۋەتەن قوينىدا 88
دەۋرىمىز گۈزەل - پارلاق 89
گۈزەل پامىر 90
تاغ ئوغلانى 91
گۇلسۇرەت 92
سالام سىزگە مۇئەللىم 93
گۈزەل ياشلىق 94
كۈيلەيمىز باھار - يازنى 94
قوبۇل ئەتكىن سالامىمنى 95
چوپان قىز 96
زەرەپشان 97
ئانا يۇرتۇم بۇرمىسال 98

ئاق چېچەك 99
غۇنچىلار ئاۋازى 100
مەكتەپ گۈزەل 100
كىتابنى مەن دوست تۇتتۇم 101
بۇلبۇل بولۇپ سايرىدىم 102
پەنگە يۈرۈش قىلايلى 103
كىلىڭ دوستلار 104
بىز ھەر مىللەت ئۆسمۈرلىرى 105
مەكتەپ بېغىدا 108
رۇبائىيلار 111
تۇيۇقلار 119

تاجىك قىزى

خۇشرۇي قىز ئىشقىڭدا يۈرىكىم ئاتەش،
قەلبىمنىڭ قېتىدىن تەسۋىرلەي سېنى.
ۋە لېكىن ئىقرارمەن قەلىمىم ئاجىز،
شۇڭلاشقا كەچۈرگىن گۈزەل قىز مېنى.

بېشىڭغا ياراشقان كۇلتاڭمۇ① گۈلدەك،
دىلىمغا زوق بەرگەن جۇپ كۆزۈڭ ئويناق.
قىپقىزىل ئاناردەك مەڭزىڭ، لەۋلىرىڭ،
پاك ئىشقىم سەن ئۈچۈن ماگمىدەك قايناق.

چىرايىڭ، ھۆسنىڭنى گۈزەل دېمەيمەن،
دېگىنىم پاك ۋىجدان، قەلبىڭمۇ گۈزەل.
بارىڭنى ئاتىدىڭ ۋەتەن ـ ئەل ئۈچۈن،
شۇڭا سەن ھەممىنىڭ تىلىدا غەزەل.

كۆكسىڭدىن چۈشمەيدۇ شان ـ شەرەپ گۈلى،
سەن دائىم ھەر ئىشتا ئالدىدا بولغاچ.

① كۇلتا ـ تاجىك خوتۇن ـ قىزلىرىنىڭ باش كىيىمى.

قىشمۇ ياز ئوخشاشلا تەر تۆكۈپ ئىشلەپ،
ئەمگەكنى ئۆزۈڭگە يېقىن يار تۇتقاچ.

ئۆرلىگىن كۈنسېرى يۈكسەك پەللىگە،
«ئىشچان قىز»شەرەپلىك نامىڭنى ساقلا.
تارتساڭمۇ مىڭ جاپا ۋەتەن ئىشقىدا،
كۈرەشتە دائىما بۇرچىڭنى ئاقلا.

ئاخىرقى ئۈمىدىم چېۋەر قىز سەندىن،
پاك دىلىڭ-قەلبىڭنى بەرگىن سەن ماڭا.
سەن ئۆزۈڭ ئەمگەكچان ھەم گۈزەل بولغاچ،
يۈرىكىم قېتىدىن كۆيدۈم مەن ساڭا.

مەنمۇ ھەم پەرھادتەك بىلىم شەيداسى،
تۇرىمەن كۈرەشتە قەتئىي تاقابىل.
بۇ يۈرەك سۆزۈمنى قوبۇل قىل جانان،
بىرگە شان قۇچۇشقا ئىشەنچىم كامىل.

بىر دەستە مەرۋايى

سۆيگىنىم - ئامرىقىم، گۈزەل يايلاقتىن،
ئەۋەتكەن سوۋغىنى تاپشۇرۇپ ئالدىم.
ئەۋەتكەن سوۋغىسى — بىر دەستە مەرۋايى.
ئەزىزلەپ پۇرىدىم، قوينۇمغا سالدىم.

شۇ گۈزەل دىيارىم يايلاق قوينىدا،
تونۇشۇپ سىناشقانىدۇق ئىككىمىز.
ئەمگەكتە كۈنسېرى قۇچۇپ شان - زەپەر،
شۇ چاغدا چىگىنغان سۆيگۈ، ۋەدىمىز.

مەن كەتتىم مەكتەپكە — بىلىم يۇرتىغا،
يارىمىنىڭ شەرتىنى يۈرەككە تىگىپ.
ئۇ قالدى يايلاقنىڭ بولۇپ بىر گۈلى،
ۋەتەننى، خەلقنى ئەڭ ئەلا بىلىپ.

ئىھ، يارنىڭ قەلبىنى چۈشەندىم قايتا،
مەقسىتى چارۋىدىن مول ھوسۇل ئېلىش.
يايلاقتا قىشۇ ياز پەرۋىش قىپ مالنى،
ئىقبالنىڭ يولىغا مەھكەم ئۇل سېلىش.

بىغىشلاپ كۆچ ماڭا ئاشۇ مەرۋۇيگۈل،
مەكتىپىم قوينىدا قۇچتۇم شان-زەپەر.
كىچىنى ئۇلاپ مەن، تىنماي ھەركۈنگە،
ئەجرىمدىن ئىجادىم ئاشتى شۇ قەدەر،

ۋەتەنگە ساپ تەردىن تۇتساق گۈلدەستە،
شەرەپنىڭ گۈلىنى تاقايمىز شۇ چاغ.
يىتىمىز ئارزۇنىڭ ۋىسالىغا ھەم،
بەرگەن چىن ۋەدىنى ئاقلايمىز شۇ چاغ.

دىيارىم

دىيارىم ھۆسنىگە زەپ ھۆسن قوشقان،
ئاسمانىنى تىرەجەپ تۇرغان تاغلىرى.
كاككۇكنى، بۇلبۇلنى مەھلىيا قىلغان،
يۇرتۇمنىڭ جەننەتكە تىمسال باغلىرى.
پىچىرلار بەھۇزۇر قىز-يىگىت خۇشال،
گۈلباغدا ئۇچراشقان گۈزەل چاغلىرى.

قەلب ئىزھارى

گۈل شىرىنىسى شورىغاندەك كېپىنەك،
يار لېۋىنىڭ شىرنىسىنى شورىدىم.
ئەزىز بىلگەچ مەرۋۇيدىنمۇ سېنى مەن،
چىن دىلىمدىن، مېھرىم بىلەن پۈردىم.

تونۇشقان بىز باھار پەسلى گۈللۈكتە،
مۇڭداشقانتۇق سۈتتەك ئايدىڭ كېچىدە.
قاراپ بىزگە كۆلگىنىدە كۆك قىزى،
چۆككەنىدۇق شېرىن خىيال ئىچىگە.

ئىزھار قىلغانىدىم شۇ چاغ سۆيگۈمنى،
ئىككى قوللاپ تۇتقانىدىڭ يۈزۈڭنى.
ماڭا شۇ چاغ بەرمىگەنتىڭ نەق جاۋاب،
لېكىن مەندىن قاچۇرمىدىڭ كۆزۈڭنى.

شۇ ئۈمىدتە باغلاندى چىڭ رىشتىمىز،
جەڭگە چۈشتۇق تۇرۇپ يەڭنى - بىلەكنى.
غەلىبىسىرى قۇچتۇق يېڭى شان - زەپەر،
پۈكۈپ دىلغا يېڭى ئارزۇ - تىلەكنى.

تەرىمىزدىن دىيارىمىز بوپ گۈلباغ،
شېرىن ۋىسال ئارزۇسىغا يەتتۇق بىز.
ساپ مۇھەببەت جامىدا لىق مەي ئىچىپ،
ئىقبال - مۇراد مەنزىلىگە يەتتۇق بىز.

كىلىمەن

كۆلەتتۇق ئاجايىپ شادلىنىپ جىنىم،
قىيغىتىپ گۈلشەندە، يايلاقتا، تاغدا.
نە تاغكى، گۈل ھىدى ئىپار پۇرىغان،
دىللارغا زوق بەرگەن ئالمىلىق باغدا.

ئۇ كۈنلەر سىيماسى قالدى ئالبوم بوپ.
ۋەتىنىم چاقىردى، چېگرىغا مېنى.
مەن كەتتىم پەرماننى تېڭىپ يۈرەككە،
كېلەرمەن خۇشال قال گۈلۈم دەپ سېنى.

ئۈمىدلىك چېگرىدا مەن بىلەن بىللە،
نىگارىم كەتتى دەپ چەكمىگىن پىغان.
كېلىمەن كۆت مېنى، كۆت مېنى چوقۇم،
ئېلىمچۈن قازىنىپ شۆھرەت، شەرەپشان.

لەۋزىمنى ئاقلايمەن

قالدى ئارتتا ئەبەدكە،
بالىلىقىم ــ شاشلىقىم.
ئۆتەر ئەمدى مەنىلىك،
مېنىڭ گۈزەل ياشلىقىم.
بۈگۈن يېڭى زامانغا،
ئۇمىدلىك كۆز تاشلىدىم.

ئۆگىنىمەن ياشلىقتا،
قەدىرلەپ پەن ـ بىلىمنى.
شان قۇچىمەن ئەجرىمدىن،
گۈللىتىمەن ئېلىمنى.
ئاقلاشقا بۇ لەۋزىمنى،
باغلىدىم چىڭ بېلىمنى.

قوش يۈرەك

ھوسۇل ئالدى بۇ يىل يەنە روشەنگۈل،
قوغۇن - تاۋۇز، ئارپا - بۇغداي، قوناقتىن.
ئۇنىڭ سۆيگەن يارى ئىلغار پادىچى،
تىزدى دەستە مەرۋۇي گۈلنى يايلاقتىن.

قوش يۈرەكلەر ھاياجانغا چۆمۈلدى،
كۆرۈپ شەرەپ سەھنىسىدە ئۆزىنى.
ھەممە ئۇنى مۇبارەكلەپ، ئالقىشلاپ،
سۆيۈنۈشتە تىكتى نۇرلۇق كۆزىنى.

قوش يۈرەكلەر ئىشق تولغان كۆزىدە،
قېنىشماستىن بىر - بىرىگە بېقىشتى.
مول ھوسۇللۇق كۈزدە قىلىپ قوش تويىنى،
قىزىلگۈلنى كۆكرىكىگە تاقاشتى.

باھار جىلۋىسى

ئەجەب جىلۋە قىلىپ كەلدى نەۋ باھار،
يۇمشىدى يەرلەر، ئېرىدى مۇز-قار.

سۇپسۇزۇك سۇلار چاچرىتىپ ئۈنچە،
ناخشا ئېيتىدۇ يېقىملىق شۇنچە.

بېرىپ ئېتىزغا قىز-ئوغۇل خۇشال.
چاچماقتا ئۇرۇق، يەرگە بىمالال.

ئۇلار ئاتلاندى بەيگە-چېلىشقا،
گۈل تاقاپ خۇشال، گۈلتوي قىلىشقا.

باھار شامىلى سۆيگەندە يۈزنى،
گۈزەل ۋادىلار چاقنىتار كۆزنى.

كەڭرى يايلاقلار بولدى چىمەنزار،
خۇددى گىلەمدەك ھەممە ياق رەڭدار.

باھار نۇرىدا كۈلدى قىزىلگۈل،
گۈللەر ئىشقىدا سايرىدى بۇلبۇل.

كەلدى شاۋگۈن

(تاجىكلارنىڭ ئەنئەنىۋى بايرىمى —
شاۋگۈن باھار بايرىمىغا بېغىشلايمەن)

پەرۋاز ئەيلەپ تۇرنىلار تاڭ سەھەر كەلدى،
شاۋگۈن① ئاتلىق گۈزەلدىن خۇش خەۋەر كەلدى.

شاۋگۈن كەلدى، چېچى تال-تال مەيگۈن② كەلدى.
چېچىپ ئەنبەر، دىلرەبا يار — دىلبەر كەلدى.

شاۋگۈن كەلدى كەڭ تەبىئەت ياساندى ئۆز،
شائىر ئۈچۈن نادىر ئىلھام، كەۋسەر كەلدى.

شاۋگۈن كەلدى، قوللاردا مەي گۈلگۈن كەلدى.
شاۋگۈن بىلەن ئىچكەن مەي، بال ھەسەل كەلدى.

قۇتلۇقلاشچۇن بايرامنى شاد بەزمە قۇرۇپ،
ئەدىب، شائىر جەم بولۇپ، سەر-بەسەر كەلدى.

شاۋگۈن ھەققىدە ئاختۇرغاندا تارىخ بېتىنى،
روداكىدىن③ « نەۋرۇزنامە » ئەسەر كەلدى.

---

① شاۋگۈن — نەۋرۇز.

②مەيگۇن ـ قارا.

③ روداكى ـ (848 ـ 954) تاجىك شائىرى،تاجىك كلاسسىك ئەدەبىياتىنىڭ ئاساسچىسى، پارس شېئىرىيىتىنىڭ ئاتىسى. ئۇ ئۆمرىدە 20 مىڭ مىسرادىن ئارتۇق شېئىر يازغان بولۇپ، ۋەكىللىك خاراكتېرلىك شېئىرىدىن «نەۋرۇزنامە» ناملىق شېئىرى ھازىرغا قەدەر ساقلىنىپ كەلمەكتە.

ياز

تاغدىكى نۇرلۇق قۇياشتەك پارلىغان دەۋرانىنى ياز،
جەڭ ـ چېلىشقا ئۈندىگەن پۈتمەس ئېسىل پەرمانىنى ياز.
جەڭ ـ چېلىش قايناملىرىغا چۆشتى مىڭلاپ يىگىتلەر،
كۈچ ـ قۇۋۋەت، غەيرەتكە تولغان بۇ چېۋەر مەردانىنى ياز.
چۆمدى نۇرغا تاغ ـ ئېدىرلار، بولدى پامىر گۈلچىمەن،
يايرىدى تەنلەر ئاجايىپ، بۇ چىمەن بوستانىنى ياز.
كەڭ قۇچاق ئاچتى بىلىم، گۈلشەنىمىز بىزگە مانا،
ئىچىمىز شەربەت بىلىمدىن، بۇ يېڭى ئىمكانىنى ياز.

جەڭچى سۆيگۈسى

ئاجايىپ شوخلىشىپ كەلگەنتۇق بىر چاغ،
ئىككىمىز سىردىشىپ شۇ گۈزەل باغدا.
ئېچىلغان خۇش پۇراق گۈللەر تۈۋىدە،
ھەقىقىي چىن سۆيگۈ بولغانتى پەيدا.

سەن بىلەن خوشلاشتىم، كەتتىم چېگراغا،
قالمىدىم قاتاردىن ئۇزۇن سەپەردىن.
ۋەتىنىم ـ يۇرتۇمغا بولغاچ ئەقىدە،
قورقمىدىم زادىلا خېيىمخەتەردىن.

كۆز يۇمۇپ ئاچقۇچە ئۆتتى تالاي يىل،
شەرەپلىك ۋەزىپەم بولدى ھەم ئادا.
كۆكسۇمدە جىلۋە قىپ شان ـ شەرەپ مېدال،
ياندىمەن ھاياجان ئالقىشلار ئارا.

قەلبىمدە بىر ئارزۇ، يارىمۇ شۇنداق،
شەرەپلىك نام بىلەن چىقسا ئالدىمغا.
كۆرۈشسەم خۇشاللىق ئىلكىدە شۇ چاغ،
سۆيىمەن قايتىلاپ بېسىپ باغرىمغا.

ۋەتەن ئىشقىدا

كۆز ئىچىپ قوينۇڭدا بولدۇم بىر يىگىت،
پەپىلەپ ئۆستۈردىڭ مېنى جان ۋەتەن.
مەدھىيىلەش بىر ئۆمۈر مۇقەددەس بۇرچۇم،
چۈنكى پاك سۈت ئەمگەن باتۇر ئوغلۇڭمەن.

ۋەتەن دەپ نامىڭنى ئالغاندا تىلغا،
قەلبىمدە جۇش ئۇرار شادلىق ـ ئىپتىخار.
دۇنيادا تېپىلماس سەن كەبى ئانا،
ياشايمەن قوينۇڭدا دائىم بەختىيار.

بايلىقىڭ تۈگىمەس، تەرىپىڭ پۈتمەس،
تۇپرىقىڭ گۆھەردۇر، تاشلىرىڭ ئالتۇن.
ھەر گىياھ، سۇلىرىڭ ئابىھاياتتۇر،
ئىشقىڭدا كۆيگەنمەن بولۇپ ئوت ـ يالقۇن.

گۇللەرگە ئورايمەن ھۆسنىڭنى ۋەتەن،
ئىجادىم بېغىدىن تىزىپ گۇلدەستە.
سايرايمەن بىر ئۆمۈر ئىشقىڭدا سېنىڭ،
خۇشناۋا بۇلبۇللار بىلەن بەس ـ بەستە.

بىر قەيسەر يىگىتمەن سۇنماس ئىرادەم،
مېھرىڭدىن كۈچ ئېلىپ، ياشايمەن ئەبەد.
ئەي ئانا مېھرىبان، شەپقەتچىم ۋەتەن،
بىغۇبار قوينۇڭدا يايرايمەن ئەبەد.

كۆلىمەن

قاقاقلاپ كۆلىمەن، كۆلىمەن دوستلار،
پامىرنىڭ باغرىدا ئاچتى گۈل ـ چېچەك.
دىللار شاد يايرىدى، چىمەنزار ئارا،
ئاشماقتا ئەمەلگە ئارزۇيۇ تىلەك.

توي بۈگۈن پامىردا، قىزىدى بەزمە،
ھەر مىللەت خەلقى مېھرىبان شۈنچە.
تەر تۆكۈپ ئەجرىدىن چەكتى نەقىش ـ گۈل،
باغرىدا ئېچىلدى بولۇپ بىر غۇنچە.

سەرىكوي① دىيارىم چۆمدى شادلىققا،
يېقىملىق نېيىگە تەڭكەش داپ، راۋاب.
ئۈپۈقتىن چېچىلدى قىپقىزىل شولا،
جەڭگىۋار ئوتتۇز يىل تويىڭنى قۇتلاپ.

ھۆر زامان گۈل چەكتى زەر قەلەم بىلەن،
جۇلالار چېھرىڭدە گۈزەل نەقىشىڭ.
بېغىشلاپ نەزمەمنى تويۇڭغا پامىر،
بولاي مەن سىنىڭ چىن دوستۇڭ ـ سەبدىشىڭ.

---

①سەرىكوي ـ تاشقورغاننىڭ بۇرۇنقى ئاتىلىشى.

قىزىم ۋە چېچەك

باغقا كىردىم، پەسلى گۈلباھار،
باھار پەيزى دىللارغا ياقار.
چېچەكلىگەن ئۆرۈك، ئالمىلار،
شوخ كۆڭلۈمنى ئۆزىگە تارتار.

پاھ يۈرىكىم كۆكرەككە پاتماي،
چېچەكلەرگە قارايتتىم شۇ دەم.
«ئۈزۈپ بەرگىن ئالما - چېچەكتىن»،
دېدى ئوماق قىزىم شەھىدەم.

دېدىم كۈلۈپ قىزىمنى بەزلەپ:
«ئاشۇ چېچەك سېنىڭدەك سەبى.
ئۈزۈپ بېرەي ئالما - ئۆرۈكتىن،
پىشقان چاغدا گويا بال كەبى».

ئەركە قىزىم كۆندى سۆزۈمگە،
شوخ قارىدى ھەربىر چېچەككە.
بىر كۈنلەردە ئۈنى غايىسى
يەتكۈزىدۇ چوققۇم تىلەككە.

سالام يوْرتوْم

سالام ساڭا،
ئانا يوْرتوْم.
سىنى كوْيلەش،
مىنىڭ بوْرچوْم.

بىرىپ ئاق سوْت،
باقتىڭ مىنى.
شوْڭا ئانام،
دەيمەن سىنى.

گوْدەك چىغىم،
بەگْۋاش ئىدىم.
ئويوْن بىلەن،
ھەمداش ئىدىم.

دەيتتىڭ ھەر ۋاخ:
«تىزرەك چوڭ بول!
تىپىپ ئەقىل،
ئىشتا ئوڭ بول.»

قەددىم شەمشاد،
بولۇپ ئۆستۈم.
تۇسالغۇنى
ھەر چاغ بۆستۈم.

ئەمدى يەتتىم،
ئەقلىمگە مەن.
خاتىرجەم بول،
جان ئانا سەن.

كۆزگە سۈرەي،
تۇپرىقىڭنى.
پەرۋىشلەي گۈل-
ياپرىقىڭنى.

بۇ يولدا گەر،
كەتسە باشىم.
تۆكۈلمەس ھېچ،
مېنىڭ ياشىم.

سىنىڭ ئۈچۈن،
جىنىم پىدا.
ياۋغا كۆزۈم،

گويا ئوقيا.
يۇرتۇم سىنى،
گۈللىتەي شاد.
قويىنۇڭ بولسۇن،
ياشناپ ئاۋات.

مەن جىگەرلىك،
باتۇر ئوغلان.
ياۋغا قارشى،
بىر پالۋان.

سالام يازدىم،
مەن تىلەكتىن.
ساڭا سادىق،
چىن يۈرەكتىن.

ئىشچى ناخشىسى

ئانا ۋەتەن قوينىدا،
بەختى كۈلگەن ئىشچىمەن.
ئاتاپ ئەلگە بارىنى،
يەڭنى تۈرگەن ئىشچىمەن.

غەمگۇزارىم پارتىيەم،
نۇرى بىلەن كۈلەرمەن.
كۈيلەش ئۇنى بۇرچۇمدۇر،
جاسارەتكە تولدۇممەن.

«تۆتلىشىش»نىڭ يولىدا،
ئىشلەپ ساپ تەر تۆكىمەن.
پارتىيەمنىڭ سۆزىنى،
دىلغا مەھكەم پۈكىمەن.

ئىنقىلابنىڭ يۈكىنى،
ئارتسا ماڭا قانچىلاپ.
كۆتۈرىمەن شادلىنىپ،
ئالغا چوڭ قەدەم تاشلاپ.

بۇ ۋەدەمنى ئۇنتۇماي،
دىلدا مەھكەم ساقلايمەن.
ۋەتىنىمنىڭ، خەلقىمنىڭ،
ئۈمىدىنى ئاقلايمەن.

ۋەتىنىم

شان ـ شەۋكىتىم، ئىپتىخارىم ۋەتىنىم،
دىلدا يانغان نۇر چىراغىم ۋەتىنىم.
غەمگۇزارىم، ئاڭ ـ ئىدرىكىم ۋەتىنىم،
جانىجانىم، پاسىبانىم ۋەتىنىم.

سېنى خەۋپ باسقاندا، سەن تۇغۇلۇپ،
كەڭ ئالەمگە يۇزۇڭ ئاچتىڭ ۋەتىنىم.
سەندە باھار، سەندە ھايات ياشنىدى،
قەلبىمىزگە نۇرۇڭ چاچتىڭ ۋەتىنىم.

ئەلگە بەخت، مېھىر ـ شەپقەت ئېپ كەلدىڭ،
كۈچ ـ مادارىم، تاجۇتەختىم ۋەتىنىم.
سەن بىلەن تەڭ كەتتى بىزدىن قايغۇ ـ غەم،
سەن بىلەن تەڭ كۈلدى بەختىم ۋەتىنىم.

بىزنى باشلاپ ماڭدىڭ ئۇلۇغ نىشانغا،
ئىلىم بۈگۈن تاپتى كامال، ۋەتىنىم.
ھەممە مىللەت بولدۇق ئىناق ـ ئىتتىپاق،
بىزگە ئىقبال ئاچتى جامال، ۋەتىنىم.

بۈگۈن بايرام ـ تويۇڭ بولغاچ ھەممىمىز،
بەزمە تۈزۈپ ئالقىشلىدۇق ۋەتىنىم.
يۈرەكلەردە قايناپ شۇنچە ھاياجان،
بۇ تويۇڭنى قۇتلۇقلىدۇق ۋەتىنىم.

قويچىمەن

ئانا ۋەتەن قوينىدا،
شاد ـ بەختىيار قويچىمەن.
ۋەتىنىم دەپ ناخشامنى،
توۋلايدىغان كۈيچىمەن.

ئېگىز ـ ئېگىز تاغلاردا،
قوي باقىمەن قىشمۇياز.
ئەل ئىشقىدا كۆيگەنمەن،
قەلبىم گويا باھار ـ ياز.

تارتساممۇ گەر كۆپ جاپا،
ھۇزۇر ـ راھەت سېزىمەن.
قوي ـ قوزىنى ئوتلىتىپ،
تاغ ـ دالىنى كېزىمەن.

بۇ جەڭگىۋار ئىرادەم،
بوشاشمايدۇ تا ئەبەد.
بۇ ئىشقا مەن باغلىغان،
چىن دىلىمدىن مۇھەببەت.

سېغىندىم

ئانا يۇرتۇم بۇرمىسال① يايلىقىڭنى سېغىندىم،
تاغلىرىڭغا سىغمىغان بايلىقىڭنى سېغىندىم.
تاقلاپ ـ سەكرەپ ئوينىغان تايلىقىڭنى سېغىندىم.
خۇددى ھەسەل سۈت ـ قېتىق، قايمىقىڭنى سېغىندىم.

بىر ـ بىرىگە تۇتاشقان ھەيۋەتلىكتۇر تاغلىرىڭ،
گۈل ـ چېچەكلەر ئېچىلغان زەپ ھاۋالىق باغلىرىڭ.
كەلدى سېنىڭ يۈكسىلىپ، گۈللەپ ياشناش چاغلىرىڭ،
تىنچ ـ ئىتتىپاق خەلقىڭنى ـ ئايمىقىڭنى سېغىندىم.

كەنت ـ ئاۋۇللار ياپيېشىل بوستانلىققا جايلاشقان،
ھەر يىلى ئالغان مول ھوسۇل كۆرسەتكۈچتىن جىق بولغان.
غالىب قىزىل بايرىقىڭ كەڭ ئاسمانغا تاقاشقان،
كەڭ بىپايان تاغ ـ دالا، سايلىقىڭنى سېغىندىم.

يايلاقلىرىڭ بەك گۈزەل، مالچى خۇشال سەن بىلەن،
ئالغان ھوسۇل سۈت ـ قايماق تەڭدۇر شېكەر ـ قەنت بىلەن.
ماللار ئۈچۈن ئۆسمەكتە يېشىل ئوتلاق نەم بىلەن،
تەنگە قۇۋۋەت، كۆزگە نۇر، مايلىرىڭنى سېغىندىم.

---

① بۇرمىسال ـ بىر يېزىنىڭ ئىسمى.

جەڭچى قەلبى

جانجان خەلقىمگە بولغاچ يولباشچى،
قاقاقلاپ كۈلمەكتە بۈيۈك دەۋرانىم.
خەلقىمنىڭ پالۋان، قەيسەر ئوغلىمەن،
ئىشقىدا جان بېرىش ئارزۇ-ئارمانىم.

بۈگۈن مەن جەڭچىلىك خىسلىتىم بىلەن،
تۇرىمەن چېگرىدا، كۆزەتتە ھوشيار.
ياۋ ئەگەر قەست قىلسا ئانا دىيارغا،
تىلىشقا كۆكسىنى مەن ھامان تەييار.

قورقمايمەن شىۋىرغان، جاپا-مۇشكۈلدىن،
ئەجدادلار ئىزىنى باسىمەن مەغرۇر.
ۋەتىنىم ھەم خەلقىم بولغاچ مەدەتكار،
مېھرىدىن بەخش ئېتەر ماڭا كۈچ-غۇرۇر.

ئاپتاپتا، سوغۇقتا تاۋلىنىپ ھەر دەم،
قوغدايمەن بىر ئۆمۈر ئانا يۇرتۇمنى.
رازىمەن بۇ يولدا تۆكۈلسە قېنىم،
ئاقلىغان بولىمەن شۇ چاغ بۇرچۇمنى.

ئىجادكارغا

ۋەتەننىڭ قوينىدا يايراپ،
ئىجادنىڭ بوُلىقىنى ئاچتىڭ.
گوُزەل ئىقبالغا ئۆرلەشتە،
ئىلىمنىڭ نوُرىنى چاچتىڭ.

مېڭىپ سەپنىڭ بېشىدا سەن،
يېڭى مەنزىلگە يول ئاچتىڭ.
ئىلىم-پەن كۆكىدە ئەركىن،
قىلىپ پەرۋاز قانات قاقتىڭ.

گېزىت-ژۇرنالدا مەن دائىم،
كۆرىمەن نام-نىشانىڭنى.
يۈرەكتىن ئۇرغىدى ئىلهام،
ئوقۇپ نەزمە-ئىجادىڭنى.

ئىلىم-پەننى سۆيۈپ مەنمۇ،
ئىجادىڭغا بولۇپ هەمدەم.
سېنىڭدەك ئوت بولۇپ ياندىم،
قولۇمغا چىقتى گاڭ قەلەم.

ۋەتەننى گۈلگە پۈركەشكە،
يۈرەك ـ دىلدا قارارىم بار.
بولۇشقا مەن ساغا شاگىرت،
ئەقىدە ـ ئېتىقادىم بار.

شائىرغا مۇھەببەت

شائىر بولۇشنى ئارزۇ قىلىمەن.
لېكىن ئاجىزلىق قىلىدۇ تىلىم.
بىلىم كانىدىن شەربەت ئىچىشچۈن،
سوقىدۇ يۈرەك، ئاتەشتۈر دىلىم.

بۇلبۇلغا ئوخشاش قانات قاقىمەن،
باغچىلار ئارا، گۈزەل چىمەندە.
ئاشسا شائىرلىق ئارزۇ ئەمەلگە،
ناخشىلار تۇۋلاپ ئانا ۋەتەندە.

شۇڭا ئوت يۈرەك شائىر ئاكىلار،
بولۇر ئۇستازىم بىر ئۆمۈر ماڭا.
ئىلھاملار ئېلىپ يازىمەن ئەشئار،
باغلاپ دىلىمدىن مۇھەببەت ئاڭا.

باھار

دىللارغا ياقىدۇ تەبىئەت ھۆسنى،
قارىساڭ ھەممە ياق رەڭدار پاياندار.
بەس ـ بەستە سايرايدۇ خۇش ئاۋاز بۇلبۇل،
كەلگەچ خۇشچىراي نەۋباھار ھەم ياز.

سوقىدۇ يۈرەكلەر شوخلۇق ئىلكىدە،
ئاجايىپ ياشنىغاچ بەختىيار ھايات.
باھاردىن نۇر ئىمىپ ياشنىغان جانلار،
ئالقىشلاپ باھارنى قاقىدۇ قانات.

شۇڭلاشقا كۆڭلۈمدىن خۇشالمەن ئەجەب،
باھار دەپ چاپتۇرماقتىمەن قۇرلاردا قەلەم.
قايتىدىن باھارنىڭ ۋەسلىگە يېتىپ،
ئىجادكار قاتارىغا قويدۇم زور قەدەم.

بۇ قەلبىم خىتابى ئەمەس قۇرۇق گەپ،
كۈيلەيمەن باھارنى ناخشامدا ئەبەد.
چۈنكى ئۇ پەسىللەر كۆركى ـ شاھى،
ئۇرغۇيدۇ دىلىمدىن ئاڭا مۇھەببەت.

بەختىيار خەلقىم

ئانا ۋەتەن بەخت قوينىدا،
ياشايدۇ شاد بەختىيار خەلقىم.
خەلقىم سادىق ئانا ۋەتەنگە،
شۇڭا كۈلدى،ياشنىدى بەختىم.

«ۋەتىنىم»دەپ ئۆملۈكتە خەلقىم،
قىلىپ كۆرەش يورۇقلۇق ئۈچۈن.
بېغىشلىغان جاننى ۋەتەنگە،
ئۆمۈر بويى قەلبىدىن پۈتۈن.

مەنمۇ چېۋەر خەلقىم قاتارى،
گۈللىتىمەن ۋەتەننى، ئەلنى.
ۋەتەن ئۈچۈن ئوتقا، دېڭىزغا،
كىرسەم شەرەپ، باغلىدىم بەلنى.

باھار شادلىقى

باھار پەيزى ئەجەب ياخشى،
كۆكەردى، گۈللىدى چۆللەر.
باھاردىن نۇر ئىچىپ ياشناپ،
ئېچىلدى رەڭمۇ رەڭ گۈللەر.

تۈمەن بۇلبۇل ناۋا قىلدى،
كۆيۈپ گۈل ئىشقىدا تىنماي.
ئاڭا جور بوپ يىگىت ـ قىزلار،
مۇقامدىن توۋلىدى ھاي ـ ھاي.

باھار پەيزىن قىلىپ ئۆركەش ـ
ياساپ تارىم، زەرەپشانمۇ.
باھار تويى ناۋاسىغا،
تولۇپ پامىر، تىيانشانمۇ.

باھار پەسلى، ناھار پەسلى
جىمى شائىرغا ئىلھامدۇر.
باھار دەپ كۆيلىرىم ياڭراق،
شېئىر، ناخشاكى نەزمەمدۇر.

كېپىنەك

گاھى ئېگىز-پەس ھاۋانى يېرىپ،
باغلاردا پەرۋاز ئەيلەر كېپىنەك.
گۈللەر شىرنىسىن شورىشى بىلەن،
تۈگەيدۇ شۇئان ئۈندىكى تىلەك.

ئاتىغان پۈتۈن بارلىقىنى ئۇ،
باھار پەسلىدە رەڭمۇرەڭ گۈلگە.
قىزىلگۈل ئۈچۈن بەرسىمۇ ئۇ جان،
زىنھار مەن ئۇنى قىلمايمەن ئۈلگە.

ۋەتەندۇر ئانام، مەن باتۇر ئوغلان،
ئىشقىمنى پۈتۈن ئاتىلا بەرگەن.
ئايرىمايمەن ھېچ پەسلىنى - يىلنى،
بارلىقىم ۋەتەن دەپ ئوت بولۇپ كۆيگەن.

رەسىم سىزىمەن

ئىلھامىم ئۇرغۇيدۇ دولقۇنلار ياساپ،
يېنىمدا تۇرىدۇ رەسىم دەپتىرىم.
ھاياجان ئىلكىگە چۆمدى يۈرىكىم،
ئۇچىدۇ كۆك يېرىپ خىيال كەپتىرىم.

ۋەتەننىڭ مۇقەددەس گۈزەل ھۆسنىنى،
ئەندىزلەپ، گۈل چېكىپ رەسىم سىزىمەن.
ئەجرىمدىن تەر تۆكۈپ شۇ نىيەت بىلەن،
بىپايان تاغ ـ دەريا، چۆللەر كېزىمەن.

دۇنيادىن ئۆتتى كۆپ ئىنژېنېر ـ شائىر،
قالدۇردى ئىشىدىن بىزلەرگە مىراس.
شۇ مىراس كۆزگە نۇر ھەم دىل چىرىغى،
قولۇمدا شۇ قامۇس بارلىقى ھەم راس.

مېنىڭمۇ ئارزۇيۇم ۋەتەن، خەلقىمگە،
ئىجادىم بېغىدىن تۆھپىلەر قوشۇش.
بىر ئۆمۈر تەر تۆكۈپ قورقماي جاپادىن،
سەنئەتنىڭ كۆكىدە ھارماستىن ئۇچۇش.

يۈرەك تامچىلىرى

1

چايانىنىڭ زەھىرى بار، ئۇرىدۇ نەشتەر،
چاقىدۇ بەزىلەر چاياندىن بەتتەر.
قەلبىنىڭ يارىسى ساقايمايدىكەن،
ئادەمدە تاكى شۇ ئۆلگەنگە قەدەر.
شىكەر بەر دەپ تۇرساڭ زەھەر بىرىدۇ —
بەزىلەر، پەخەس بول، ئەيلىگىن ھەزەر.

2

دوستلارنىڭ يۈرىكى تۇرغاي بىجىرىم،
يۈرەككە دەز چۈشسە ساقايتماق قىيىن.
تىغلارنىڭ زەخمىسى ئىغىر ۋە لىكىن،
ساقىيىپ پۈتىدۇ ئاي يىلدىن كىيىن.
كۆڭۈلنىڭ يارىسى ساقايماس ھەرگىز،
سالدۇرغان رەملەرمۇ ھامان بىر تىيىن.

3

ئىللەتتىن ئاي يۈزلەر سۆرۈن ۋە بەتتەر،
قىلىدۇ يارەنلەر ئۇلاردىن ھەزەر.
گۈللەرنىڭ دىغىنى تىرەر كىپىنەك،
ھارام شاخ يىنىغا قويغۇلۇق شەمشەر.
چاڭلارنى ئىرىتەر قەترە ـ قەترە سۇ،
يىشىنىنىڭ كەينىدىن باغلارمۇ ئەختەر.

لەۋز قىل

بىر نىگاھ ئەتسەڭ نىگارىم،
نە نىمەڭ كەم بولغۇسى.
سەن ئۇچۇن ئاتەشتە كۆيدۇم،
ئوتلارغا ئالەم تولغۇسى.
زورىيار قامەت چىنارىم،
كۆيگەنسىرى يوق سولغۇسى.

زوق بىلەن باقسام هامانە،
گۇل بەدەن، هۆسنىڭگە مەن.
سۇپسۇزۇك چەشمە بۇلاقتەك،
ئوت پۇركىگەن كۆزۈڭگە مەن.
چىش يىرىپ بىر سۆزلىسەڭ،
قۇربان ئىدىم ئۆزۈڭگە مەن.

سەۋدايىمەن ئاشىق بىتاب،
ئاشىقلىقىم ئايان ساڭا،
يۈرىكىم، قەلبىم قىتىدىن،
سۆيگۈلەر بايان ساڭا.
يەنىلا دەيمەن شۇنى،
بىر لەۋز قىل، سۆزلە ماڭا.

بەزىلەر

«بەزىلەر»نى تارتىپ سۆرەتكە،
چىن دوستلارچە قاتتىم قوشاققا.
كۆرۈپ يامان ئىللەتلىرىنى،
ئىگە بولسۇن دەيمەن ساۋاققا.
تۈزەتمىسە ئاشۇ ئىللەتنى،
قالار ئاچچىق ھەجۋى ـ تاياققا.

تەخسىكەشلىك ھۈنىرى بىلەن،
خۇشامەتتە كاتتا بەزىلەر.
ھىيلە بىلەن ئۆتكۈزەر كۈننى،
تۈلكىدىن قۇۋ ـ مەككار شۇ قەدەر.
خۇشامەتتە كاتتا بەزىلەر،
قاچانغىچە ئاشۇنداق يۈرەر؟!

«تەبەسسۇم»دا يۈرەر بەزىلەر،
سالمىساڭمۇ سەن ئاڭا نەزەر.
بىلمەك بولساڭ خۇي ـ مىجەزىنى،
راست كۈلمەيدۇ، تېگى ھىيلىگەر.
ھېچىيىپلا يۈرگىنى بىلەن،
يەڭ ئىچىدە ساقلاقلىق خەنجەر.

«كۆلۆشى»دە باشقىچە مەنە،
ئىچىدە لىق قايناپدۇ زەھەر.
مۆشتۇمزورغا قىلىدۇ تەزىم،
ئاجىزلارغا سانجىيدۇ نەشتەر.
ئىچىدە لىق قايناپدۇ زەھەر،
دىلى قارا، تىلى «قەنت ـ شېكەر».

مېنىڭ جاۋابىم

ۋىلىق-ۋىلىق شوخ كۆلۈپ بىر قىز،
دېدى ماڭا: «سېنى سۆيىمەن.
مېھرى ئىسسىق يىگىت ئىكەنسەن،
ئۆمۈر بويى ساڭا كۆيىمەن».

بۇ سۆزىدىن تەمتىرىمىدىم ھېچ.
جاۋاب بەردىم خۇش چىراي ئاڭا.
سۆيگىنىم بار چىن دىلدىن سۆيگەن،
خۇي، مىجەزى يارىغان ماڭا.

سىناشقان بىز ئەمگەك قوينىدا،
ئۇنىڭ بىلەن كۆلۈپ سىردىشىپ.
سۆيگۈ ئوتى تۇتاشقان بىزگە،
مەڭگۈلۈككە ۋەدە بېرىشىپ.

ئەي جانان قىز شەپقىتىڭ چوڭقۇر،
كۆڭۈل بۆلمە ئارتۇقچە ماڭا.
سۆيەلمەيمەن مەن سېنى بىلگىن،
شۇدۇر مېنىڭ جاۋابىم ساڭا.

قەيسەر مالچى

پامىر ئوغلى ــ دىلدارنىڭ،
«قەيسەر مالچى» نامى بار.
تىلدا داستان بولغۇدەك.
قۇچقان شەرەپ ـ شانى بار.

كۆيۈپ مالغا دىلىدىن،
كېچە ـ كۈندۈز تاغلاردا.
نەي ساداسى ياڭرايدۇ،
ئەجىر ئەتكەن باغلاردا.

ئىرادىسى گاڭ ـ پولات،
جۇت ـ بوراندىن قورقمايدۇ.
كەسپى مالچى چېگرادا،
ئەل ـ ۋەتەننى قوغدايدۇ.

كۆيەر دائىم مىلىغا،
چارچاش دېگەن يات ئاڭا.
خەلق ئۈچۈن تەر تۆكۈش،
بېغىشلايدۇ شاد ئاڭا.

«قەيسەر مالچى» نامى بار،
شەرەپ گۈلى كۆكسىدە.
چۈنكى يازدى تارىخنى،
شانلىق سەپەر ئۈستىدە.

ئاتىغان ئۇ بارىنى،
«تۆتلىشىش» چوڭ ئىشىغا.
غۇلاچ ئاچقان مەردانە،
يېڭى ئۇتۇق تېپىشقا.

ئۇ شۇنداق جاپاكەش

جۈيلۈپ يۈرۈپ، كۆزۈڭنى يۇمۇپ،
قارغىمىغىن ئوقۇتقۇچىنى.
تۇيۇق يولدىن، ھاڭنىڭ لېۋىدىن،
قۇتقۇزار ئۇ سېنى ھەم مېنى.
ئۇنىڭ قىلغان ھەربىر سۆزلىرى،
نۇرلاندۇرار ئەۋلاد قەلبىنى.

قاراپ باققىن قەلبىگە ئەنداز،
ئاپئاق چېچى،ئوتلۇق كۆزىگە.
خىلىلا چوڭ بولسىمۇ يېشى،
لېكىن روھلۇق، جۇشقۇن مەردانە.
كېچە شامدا تەييارلاپ ئۇ دەرس،
ئەۋلاد ئۈچۈن بولار پەرۋانە.

ئوقۇتقۇچى جاپاكەش باغۋەن،
گۈلبېغىنى دىلدىن سۆيىدۇ.
پەخرى بولغاچ ھەربىر كۆچەتلەر،
شۇلار بىلەن مەغرۇر يۈرىدۇ.
قىلغان ئەجرى بەرگەندە مېۋە،
رازى بولۇپ جىمجىت كۈلىدۇ.

شۇنىڭ ئۇچۇن ئۇستاز سۆزىنى،
يۈرىكىڭدە ئەبەد ساقلىغىن.
مەشئەل قىلىپ ئۇستاز ئەجرىنى،
نادانلىقنى يىراق تاشلىغىن.
ئىنسان بولساڭ سەنمۇ ئەۋلادنى،
مەڭگۈ قۇتلۇق يولغا باشلىغىن!

بوگونكى كونومده

ئاقارغان چاچلىرىڭ كوموشتەك رەڭدار،
هامان تەڭ كېلەلمەس ئەجرىڭگە هېچكىم.
ئەڭ ئۇلۇغ زاتلارمۇ ئەجرىڭ مېۋىسى،
چونكى ئۇ سېنىڭدىن ئۆگەنگەن بىلىم.

خىسلىتىڭ دىللاردا تىكلەنگەن مۇنار،
ئىپتىخار ئەۋجىدە مۇبارەك نامىڭ.
«ئىنسان روھىنىڭ ئىنژېنېرى»سەن،
يورۇتقان ئالەمنى شەرەپ ۋە شانىڭ.

شاھلىق قەسرىدە كۆرگەندە سېنى،
شادلىقتىن قىزىقىش ئىلكىدە باقتىم.
بېشىمنى ئانامدەك سىلىغاندا سەن،
مېھرىڭ ئىشقىڭدا دەريادەك ئاقتىم.

ئەي ئۇستاز، قەلبىمنىڭ چوڭقۇر قېتىدىن،
ئەڭ ئالىي هۆرمەتتە مەن يازدىم شېئىر.
نەسىھەت ـ بىلىمىڭ بەرگەچكە مەدەت،
مەن بولدۇم بوگونكى كونومدە شائىر.

سۈتتەك ئاق

ئاشماقتا ھەۋەسىم بىر كۆرۈپ سېنى،
ئۇلاشتى سۆيگۈمنىڭ رىشتىسى ساڭا.
جاۋابىڭ كۈتمەن، كۈتمەن چوقۇم،
ئىزھار قىل قەلبىڭنىڭ سىرىنى ماڭا.
بۇ سۆيگۈم ئىزھارى ئەمەستۇر تۈنجى،
كۈتمەن ئىشەنچتە، كۈتمەن يانا.

مۇمكىندۇر، يارىماي قالار قامىتىم،
ۋىجدانلىق ئوغلانمەن، پاك قەلبىمگە باق.
شېرىننىڭ ئىشقىدا كۆيگەن پەرھادتەك،
جان پىدا، ساداقەت ـ ئەقىدەمگە باق.
يۈرىكىڭ يېرىپ بەر دېسەڭمۇ مانا،
ھۆرمىتىم بىپايان، گويا سۈتتەك ئاق.

سۇبھى ـ تاڭ ياڭراتساڭ زەپەر كۈينى،
مەن تەڭكەش قىلىمەن سۆڭەك نېيىمنى.
خىسلەتكە بۇركۈتنى قىلىپ ئەندىزە،
جور قىلىپ ناخشاڭغا لىرىك كۈيۈمنى.
نامىڭ قەلب تۆرىدىن ئالغاچقا ئورۇن،
مەن تۈتتۇم شېئىر قىلىپ سۆيگۈ گۈلۈمنى.

پامىر كۈيلىرى
(سېكىل)

گۈزەل تاشقورغان

پەلەككە بوي سوزغان تىك ئافراسىياب①،
باغرىدا ياتماقتا پەرھاد ئۆستىڭى② .
چوگىر③، قەدىمكى تاش قەلئە④ بۈيۈك،
ئاق شايى سەللىلىك مۇز تاغ چوققىسى.
سېنىڭدە شەرق ھەم غەرب تۇتاشقان،
سەن بۈگۈن ئازادە كارۋان ئۆتىڭى.

كۆك تامان ياڭرىسا «گۈزەل تاشقورغان⑤»،
نەقىشتۇر دىللاردا ئۇلۇغۋار نامىڭ.
دۇنيانىڭ ئۆگزىسى سەن، ئالەمگە مەشھۇر،
مەرمەردەك يالتىرار بايلىقىڭ-كانىڭ.
يۈكسەلگەن كۈنسېرى ئالغا باس پامىر،
تارىخنىڭ بېتىدە چاقنىسۇن شانىڭ.

---

① ئافراسىياب — تاشقورغان دەرياسىنىڭ شەرقىي تەرىپىدىكى تاغ تىزمىسى.

② پەرھاد ئۆستىڭى— ئافراسىياب تاغ تىزمىسىنىڭ غارىدا پەرھاد قازغان ئۆستەڭنىڭ ئىزى ھازىرغا قەدەر ساقلىنىپ كەلمەكتە.

③ چوگىر— تاشقورغاندىكى چوگىر چوققىسى.

④ تاش قەلئە— تاشقورغاندىكى تاش قەلئە.

⑤ «گۈزەل تاشقورغان» دېگەن ناخشا.

تاشقورغان دەرياسى

مەنبىيىڭ كۆك سۆيگەن قارلىق چوققىلار،
مەۋج ئۇرۇپ ئاقىسەن چاچرىتىپ ئۈنچە.
دولقۇنۇڭ پامىرنىڭ كۆيىگە تەڭكەش،
زوق بېرىپ دىللارغا يېقىملىق شۇنچە.
سەن بىلەن مۇقەددەس ئانا زېمىندا،
ياشايدۇ تائەبەد گۈل ـ گىياھ، غۇنچە.

تاشقورغان دەرياسى دولقۇنلۇق دەريا،
كۆي قېتىپ ئاقىسەن يىراق ـ يىراققا.
ئانا يەر، ۋادىلار باغرىنى سۆيۈپ،
ئۆزۈڭنى ئۇرىسەن چىمەن قىرغاققا.
ياشنىغان سەن بىلەن يەر ـ زېمىن، كۆكلەم،
ھۆرمەتتە مەن سېنى قاتتىم قوشاققا.

يايلاقتىكى ناخشا

تىك ئۇچار تاغ تامان پەرۋازدا بۈركۈت،
تاغلارنىڭ ئىشقىدا قاقىدۇ قانات.

كۆك سۆيۈپ تۇردۇ قارلىق چوققىلار،
كېيگەندەك سېسترا، جەڭچى ئاق خالات.
جىسمىدىن كۈچ ـ قۇۋۋەت بەرگەچكە تاغلار،
سۇرمەكتە تاغلاردا بۇركۈت شوخ هايات.

كەڭ ۋادا، يايلاقلار، ئارچىزار تامان،
ئاڭلىنار ئۇلار ھەم كەكلىك كۈيلىرى.
بىپايان ئېكىنزار، يايلاقلىرىدا،
ئوتلىشار ئات، كالا، بەڭۋاش قويلىرى.
پادىچى قىز ـ يىگىت ياڭرىتىپ ناخشا،
بەخت ئىچىدە بولغۇسى كۈزدە تويلىرى.

ھۆسنىڭگە نۇر سېپەر ئالتۇن رەڭ قۇياش

ھۆسنىڭگە زوق بىلەن قارايمەن پامىر،
قەلبىمدە قىزىقىش سۆيگۈ ـ ئىشتىياق.
خۇش پۇراق باغلىرىڭ، كۈمۈش تاغلىرىڭ،
ھۆسنىڭگە ياراشقان زەر، بېزەك ـ مونچاق.
ھەر توپاڭ، تاشلىرىڭ زەردىن قىممەتلىك،
بېغىڭدا بۇلدۇقلار ياقۇتتەك بۇلاق.

كۆكـىگىدە يۇلتۇزلار قىلىدۇ جەۋلان،
سېنىڭدە كۆلمەكتە شانبابا① بۇلاق.
ھۆسنىڭگە نۇر سەپكەن ئالتۇن رەڭ قۇياش،
چىن دوستلۇق گۈللىرى چاچقان خۇش پۇراق.
كۈنسېرى يۈكسىلىپ بولغاچ سەن گۈزەل،
ھۆرمەتتە شەنىڭگە يازدىم مەن قوشاق.

مەلىكە بۇلاق

بۇلدۇقلاپ چىقىدۇ يەرنىڭ تېگىدىن،
«مۇز تېغىم» باغرىدا مەلىكە بۇلاق②.
يەتمىش بەش سېلتىسىيە ھارارىتى بار،
قىشۇ ياز بىر خىللا تۇرىدۇ قايناق.
ئون بەش خىل كېسەلگە بولىدۇ داۋا،
بىمارلار ئۈچۈن ئۇ شىپالىق شۇنداق.

شۇ سەۋەب، بۇ بۇلاق ھەممىگە تونۇش،
شەرقتىن غەربكىچە ھەممە بىلىدۇ.
بولسىمۇ مۇساپە يىراق، جاپا كۆپ،
دەردىگە شىپالىق تىلەپ كېلىدۇ.
كېسەلدىن ساقىيىپ قوپقان بىمارلار،
بۇلاققا تەشەككۇر ئېيتىپ كېتىدۇ.

---

① شانبابا ــ پامىردىكى داڭلىق شىپالىق بۇلاق(مىنېرال سۇلۇق بۇلاق).
② مەلىكە بۇلاق ــ تاشقورغاندىكى ئارىشاڭ بۇلاق.

مۇقەددەس خىسلەت

كېلىشكەن ئاق تونلۇق مويسىپىت ئوخشاش،
تۇرىسەن قەددىڭنى كېرىپ، ئەي مۇزتاغ.
ئۈستۈڭنى كۆمۈش قار ياپقان بولسىمۇ،
ۋە لېكىن باغرىڭدا چىمەنزار، گۈلباغ.

بىلىمەن سەندە بار مۇقەددەس خىسلەت،
ساقلايسەن ۋەتەننى، يۇرتۇڭنى ـ ئەلنى.
ھەر چوققاڭ گوياكى رەقىپكە خەنجەر،
شۇڭلاشقا قار بىلەن باغلىغان بەلنى.

خىسلىتىڭ ئۇلۇغۋار، تەرىپىڭ پۈتمەس،
سەن گويا مۇستەھكەم تەۋرىمەس قورغان.
قەد كۆتۈرگەن تاغلىرىڭ گويا سەددىچىن،
ۋەتەننى دۈشمەندىن قوغداپ تۇرغان.

قوينۇڭدۇر دۈشمەنگە بىر زىمىستان قىش،
خەلقىڭگە بىرىسەن ئىللىق ھارارەت.
سەن ئانا ۋەتەننىڭ خىسلەتلىك تېغى،
ئەل قەلبى تۇتاشقان سەن بىلەن ئەبەد.

پامىر ئوغلىمەن

قامەتلىك پامىرنىڭ ھۆسنىگە باقسام،
چوققىدا كۈمۈش قار، باغرىدا باھار.
شوخ قىران بۈركۈتلەر قاققاندا قانات،
جۇش ئۇرار تېنىمدە مەردلىك ئىپتىخار.

تەۋرەنمەي چوققىدا تۇرىمەن پوستا،
تۈن ۋە كۈن كۆزلىرىم ئۈيقىدىن يىراق.
ۋەتەننىڭ ئۈمىدى مېنىڭ ئارزۇيۇم،
ئاقلاشقا دىلىمدا يانار ئىشتىياق.

ئىرىشچان ھەم ئىناق چېۋەر خەلقىمنىڭ،
شاد ـ خۇرام ئۆسمەكتە ئوغۇل ـ قىزلىرى.
مۇشەققەت بابىغا بەرگەچ خاتىمە،
قالماقتا ئەجرىدىن شانلىق ئىزلىرى.

بولغاچقا مەنمۇ شۇ پامىرنىڭ ئوغلى،
قەلبىمدە ھېسابسىز شادلىق سېزىمەن.
كۆرەشچان ئەجدادىم ئىزىنى بېسىپ،
پامىرنىڭ ھۆسنىگە گۈللەر تىزىمەن.

پامىرغا مۇھەببەت

گۈزەلسەن ئەي يۇرتۇم ــ ئەزىز ماكانىم،
تاغلىرىڭ ھۆسنىڭگە زەپمۇ ياراشقان.
تاغلاردا قار گۈلى، باغلاردا لالە،
دىماغنى يارغۇدەك خۇش پۇراق چاچقان.
قوينۇڭدا تاڭ بىلەن مۇھەببەت كۈيى،
جاراڭلىق ياڭرىغان، پەلەكنى قۇچقان.

گۈزەل سەن شۇ قەدەر ئەي ئانا يۇرتۇم،
ھۆسنىڭگە قارايمەن تويماستىن ئەبەد.
بولغاچ مەن سىنىڭكى يۇرت سۆيەر ئوغلۇڭ،
جۇش ئۇرار قەلبىمدە سۆيگۈ ـ مۇھەببەت.
ئىپتىخار يار ماڭا سەن بىلەن مەڭگۈ،
تاپىمەن قوينۇڭدا شان ـ شەرەپ، نۇسرەت.

قەلب كۈيى

مەن ئەرمەك ئۈچۈنلا يازمايمەن شېئىر،
سۆز ياساپ يالغاندىن قىلمايمەن تەسۋىر.
نام ـ شۆھرەت ۋە ياكى قەلەم ھەققى دەپ،
تەمە قىپ كۈن ۋە تۈن قىلمايمەن زىكىر.
پەس ھەۋەس خىياللار ئىلكىدە ھەرگىز،
سۈتتەك ئاق قەلبىمگە قوندۇرمايمەن كىر.

ۋەتەنىنىڭ بىپايان گۈزەل ھۆسنىدىن،
ئىپتىخار ئەۋجىدە ئالىمەن ئىلھام.
كۈيلەيمەن ۋەتەننى، خەلقىمنى ئەبەد،
قەلبىمدە ئۇرغۇيدۇ تۈگىمەس ناخشام.
باغرى گۈل ۋەتەنىنىڭ خەلقى شادىمان ـــ
ئۆتسۈن، دەپ ئويلايمەن سەھەرۇ ئاخشام.

باللىق چاغلار

سېغىنىشتا ئۆتتى تالاي يىل،
كەلدىم بۈگۈن ئانا يۇرتۇمغا.
يۈرىكىمدە سۆيگۈ دولقۇنى،
گۈلدەستىنى تۇتۇپ قولۇمدا.
ئانا يۇرتنىڭ گۈل ـ گىياھلىرى،
پاياندار بوپ تۇرار يولۇمدا.

چىققىنىمدا ئەقلىم بىخ سۇرۇپ،
بىلىم ئىزدەپ كەتتىم يىراققا.
ياساپ قانات بولدۇممەن ئىگە،
ئوتلۇق شائىر دېگەن ئاتاققا.
سېغىنىپ مەن ھەرقاچان يۇرتنى،
كۈيلەپ قاتتىم نەزمە ـ قوشاققا.

يۇرتنى گۈللەش ئىستىكى بىلەن،
قايتىپ كەلدىم پامىرغا ئۇدۇل.
سۆيۈنۈشتە يۈكسەك چوققىلار،
سالامىمنى ئەيلىدى قوبۇل.
بوستانلىقلار ـ ئورمانزارلىقلار،
ئېيتتى مەرغۇل، ئوينىدى ئۇسسۇل.

خۇش كېلىپسەن ئەزىز ئوغلۇم دەپ،
ئاچتى يۇرتۇم ماڭا كەڭ قۇچاق.
ئانام بېسىپ باغرىغا مېنى،
سۆيدى كۆزۈم ـ مەڭزىمگە ئۇزاق.
ئانا مېھرى جان ئوغلى ئۈچۈن،
مىسالى بىر ئوقچىغان بۇلاق.

ئانا يۇرتنىڭ چىمەنزار بېغى،
چاچتى شۇئان خۇشبۇي ھىدىنى.
چوكانتاللار لەرزان ئىرغاڭلاپ،
بولسۇن ساڭا مۇبارەك دېدى.
ئوت يۈرەك، شوخ پامىر ئوغلىنىڭ،
يۇرت ئىشقىدا ماگما يۈرىكى.

شۇ تاپ ئانا يۇرتۇم ھۆسنىگە،
نەزەر سالدىم ھاياجاندا مەن.
تونۇش جىلغا، تونۇش ساي، ئېدىر،
كۆرۈنمەكتە كۆزۈمگە گۈلشەن.
بالىلىقتا قالغان كەچمىشىم،
پاك قەلبىمدە گويا شاھ ـ سەنەم.

ئانا يۇرتنىڭ شۇ گۈزەل ھۆسنى،
ئەسكە سالدى بالىلىق چاغنى.

ھەم يايرىغان ئالمىلىق باغنى،
مەن ئوينىغان جىلغا، سايلىقتا.
كۆردۈم يەنە تەلمۈرۈپ تۇرۇپ،
شەپەق سۆيگەن ھەر داۋان تاغنى.

كۆرمەكتىمەن نۇرلۇق كۆزۈمدە،
مەرۋايىتتەك سۇزۇك ئېقىننى.
كۆرمەكتىمەن ناخشا ياڭرىتىپ،
يادا باققان يىراق - يېقىننى.
ھاۋا ئانا، زۇمرەت سۇزۇك سۇ،
ھاياتلىقتا تەنىنىڭ راھىتى.

شۇنداق، بۇندا باققانتىم بىر چاغ،
ئۆچكە - قوينى، كالا - موزاينى.
مەن كۆرەتتىم ئېدىر، تاغلاردا،
ئۇچۇپ يۈرگەن كەكلىك، ئۇلارنى.
توپ - توپ بولۇپ يۈرگەن كېيىكلەر،
ئارچىزارلىق يېشىل قارىغاينى.

سايرىغاندا ئۇلار يېقىملىق،
مەستخۇشلۇقتا چۆمۈپ قالاتتىم.
مەنمۇ ئېلىپ سۆڭەك نېيىمنى،
ئاڭا تەڭكەش قىلىپ چالاتتىم.

كۆكتە پەرۋاز قىلغاندا بۇركۇت،
چىمەنلىكتە ساما سالاتتىم.

دىلدا شۇنداق بار ئىدى ئارزۇ،
تاغقا چىقىش، كېچىش ئېقىندىن.
كەكلىك، ئۇلار، كېيىك، بۇغىنى،
مەقسەت ــ بېرىپ كۆرۇش يېقىندىن.
غەيرەت بىلەن يامىشىپ تاغقا،
قورقماستىن ھېچ، خېيىمخەتەردىن.

مەن ئۆرلەيتتىم تاغقا يامىشىپ،
ئارزۇيۇمدىن ئەسلا كېچەلمەي.
ئۆرلىگەنچە ئۆرلەيتتى تاغمۇ،
قالار ئىدىم ھېرىپ «يېتەلمەي».
«كۆرۈنگەن تاغ ئەمەستۇر يىراق»،
بۇ ھېكمەتنى قاپتىمەن بىلمەي.

كەچ كىرگەندە ياناتتىم ئۆيگە،
مالنى ھەيدەپ، ناخشامنى توۋلاپ،
چىقار ئىدى ئانام ئالدىمغا،
سۆيۈنۈشتە بېشىمنى سىيلاپ.
«ئۇسسىدىڭمۇ . . .؟ ھاردىڭمۇ بالام؟»
دەپ كۆزۈمنىڭ ئىچىگە قاراپ.

زەن سالاتتى ھارغىن چېھرىمگە،
ماڭا شۇنداق تەلەپچان دادام.
دەيتتى: «بولسۇن ئوغۇل بالىدا،
زور شىجائەت، غەيرەت ۋە چىدام.
جاپا ـ مۇشكۇل ئالدىدا زىنھار،
باش ئەگمىگىن، قەيسەر بول بالام».

دادام يوقسۇل بولسىمۇ لېكىن،
ئىدى كۆڭلى يورۇق نۇرانە.
نى ـ نى جاپا ـ مۇشكۇل ئالدىدا،
بولۇپ شۇنچە جەسۇر، مەردانە.
تاپسا بىر نان بۆلۈپ بېرەتتى،
غېرىبلارغا بولۇپ پەرۋانە.

دادام جەسۇر، تەلەپچان بولغاچ،
كۆيۈنەتتى ئەلگە شۇ قەدەر.
سۆيۈنەتتى كەسپىدىن ھەمدە،
ئۇۋچىلىقنى قىلغاچ ئۇ ھۈنەر.
ئون بالىنى ـ يۈرەك پارىنى،
قوشتى ئەلگە بولۇپ باش ـ سەرۋەر.

دادام ئېيتقان نەسىھەت ـ تەلەپ،
بولدى ماڭا ئۆرلەشكە شوتا،

چىدام، غەيرەت، كۆرەشتە تاۋلاپ،
بولدۇم جەسۇر بىر يىگىت مانا.
خىسلەتكە باي دادامدەك خىزىر،
بۇ دۇنيادا بارمىدۇ يانا.

ئاشتى شۇڭا ئەمەلگە مېنىڭ،
كۆتكەن ئىستەك، ئارزۇ - ئارمىنىم.
ماڭا چىدام، غەيرەتنى يەنە،
ئاتا قىلدى شۇ ئېقىن ــ تېغىم.
ئارزۇيۇمدەك كۆكلەيدۇ ھامان،
مېنىڭ ئالتۇن نۆۋەيلىك چېغىم.

مەن ئۆگەندىم زۇمرەت ئېقىندىن،
بۇلغانماستىن سۈزۈك ئېقىشنى.
مەن ئۆگەندىم، ئېگىز تاغلارغا،
چىدام بىلەن مېڭىپ چىقىشنى.
مەن ئۆگەندىم مۇشكۇل ئالدىدا،
يەرگە ئەمەس، كۆككە بېقىشنى.

سۇغا سەكرەپ، تاغقا يامىشىش،
شۇندىن بېرى ئادەتتۇر ماڭا.
تونۇش جىلغا، تونۇش ئېقىننى،
جاندىن ئەزىز كۆرىمەن شۇڭا.

ئانا يۇرتۇم مىسالى جەننەت،
مۇھەببىتىم چەكسىزدۇر ئاڭا.

قىزغىن ھەۋەس، ئارزۇلار بىلەن،
ئۆتكەن مېنىڭ باللىق چېغىم.
چېچەك ئاچار بۈيۈك ئارزۇيۇم،
گۈلگە تولار ئىجادىم ـ بېغىم.
ئارزۇ بىلەن ئۆرلەيمەن ھامان،
يۆلەنچۈكۈم ئانا يۇرت ـ خەلقىم.

تەبىئەت شۇ قەدەر سېخىي - گۈزەلسەن

گۈزەلسەن، تەبىئەت، ھۆر - پەرى سۈپەت،
ياشنايدۇ بەھۇزۇر سەندە بار ھايات.
سېخىيسەن تەبىئەت، مىسلى ھاتەمسەن،
كەڭ ئاچقاي قۇچاقىن، ساڭا كائىنات.

تەبىئەت ھۆسنىڭدۇر جىلۋىدار، رەڭدار،
باغرىڭ گۈل - گۈلىستان، جەننەت، بىپايان.
نۇر ئەمگەن مېھرىڭدىن بارچە مەۋجۇدات،
سېنىڭدە قىلىدۇ تەنتەنە - جەۋلان.

يالغانچىلىق ــ پەسكەشلىك

ئالدىمىغىن دوستۇڭنى سەن دائىما،
ئۆز ـ ئۆزۈڭنى ئالدىغىنىڭ بۇ بەلكىم.
ئالدامچىلىق سۇرەر ھۆكۈم بىر مەھەل،
بارماس زىنھار ئۇزاقلارغا ئۇ لېكىن.
ئالدامچىلىق، يالغانچىلىق قىپ يۇرۇپ،
ئالالمايسەن دوستلىرىڭدىن بىر تىيىن.

ئالدامچىلىق يالغانچىلار دەستۇرى،
يالغان سۆزلەش ــ ئالدامچىلار «كوزىرى».
«يالغانچىنىڭ قۇيرۇقىدۇر بىر تۇتام»،
ئېيتقانغۇ بۇ دانالارنىڭ ھەق سۆزى.
يوشۇرماق تەس ھەقىقەتنى خالتىدا،
تېشىپ چىقار بىگىز يەڭلىغ ئاخىرى.

ئالدامچىلىق، يالغانچىلىق ــ پەسكەشلىك،
بىلىپ قويغىن دوستلارنىڭ چوڭ دۈشمىنى.
راستچىللىقتا موھتاج دوستلار ھەر قاچان،
بولۇر راستچىل دوستلارنىڭكى ھۆرمىتى.
يالغان سۆزلەپ، ئالداپ قىلساڭ خىيانەت،
ئۈزۈلىدۇ بىلگىن، دوستلۇق رىشتىسى.

ئۈكۈنۈش

يۈزۈمگە تىكىلىپ قارىدىڭ دوستۇم،
خىجىللىق ئوتىدا كۆيدۈردۈڭ مېنى.
تەنلىرىم شۈركۈنۈپ ئولاشتى تىترەك،
ھەسرەتلىك قايىنامغا چۆمدۈردۈڭ مېنى.
كۆز يۇمۇپ ئاچقۇچە ئۆتكەن ھاياتچۇن،
مىڭ ئازاب، لەنەتكە كۆمدۈردۈڭ مېنى.

بىلىمەن ياشلىقىم ئىقىن سۇ ئوخشاش،
ئۆتۈپتۇ ئالدىراپ ھەمدە ۋاقىتسىز.
مۇچىلىم بەك قىسقا بولسىمۇ شۇنچە،
نە سەۋەب ئەجەبمۇ قېرىپتىمەن تېز.
ئۈكۈنۈش ئىلكىدە ئارقىغا باقسام،
قالماپتۇ مېنىڭدىن ھېچقانداق بىر ئىز.

ئويلىسام تىرىكمەن، روھىممۇ تىرىك،
مەن تېخى بىخ سۈرۈپ ئۆسۈۋاتقان تال.
ۋە لېكىن بۈگۈن مەن سىلىسام ئېڭەك،
چىقىپتۇ بەك يىرىك بۈرۈت ھەم ساقال.
ۋاقىتسىز، بىھۇدە ئۆتكەن ھاياتقا،
مەندىمۇ بار ئوبدان چارە ۋە ئامال.

ۋاقتىنچە بىھۇدە ئۆتكەن كۈنلەرگە،
قىلمايمەن ئارتۇقچە زىنھار پۇشايمان.
باھارنى زىمىستان قاپلىغان ئون يىل،
كەتتى ئۇ كەلمەسكە، مەن خۇشال ھامان.
باھارنىڭ پەيزىدە ئىجاد بېغىغا،
تېرىيمەن گۈل ـ گىياھ، تېرىيمەن رەيھان.

قالار مەندىن يادنامە

ئويغان تىرەنداز① كەلدى باھار ـ ياز،
يېتىپ غەپلەتتە بولما خورەكباز②.
تاڭ ـ ساباھ بىلەن قىچقاردى خوراز،
باھار شەنىگە ياڭراتتى كۈي ـ ساز،
ئۆزمەكتە كۆلدە جۈپ ـ جۈپ ئۆردەك ـ غاز.

كۆكتە بۇركۇتلەر قىلماقتا پەرۋاز،
قاناتلىرىدا چېلىپ سۇناي ـ ساز،
گۇزەل شۇ قەدەر پەسلى باھار ـ ياز،
باھار پەيزىدىن ئېلىپ سەن ئەنداز،
ئالتۇن قەلەمدە دۇردانىلەر قاز.

ئۆگەن، ئال بىلىم، قىلما بىكار ناز،
ئەيلىگىن بىلىم كۆكىدە پەرۋاز،
ئىرپان بېغىدا ئېچىلدۇر كۇيناز③،
گۇللەر ئىچىدىن سەرخىلىنى زاز④.
قاناتلان پەندىن شەرەپ ـ ئۇتۇق قاز.

---

① تىرەنداز ــ ئوغلان.
② خورەكباز ــ خورەكچى.
③ كۇيناز ــ خۇش پۇراقلىق تاغ گۇللىرىنىڭ بىر خىلى.
④ زاز ــ ئال، ئېلىش.

ئەل ئۇچۇن تەر تۆك، بولما سۆلەتۋاز،
ئوقەت كويىدا يىغما لاتا ـ ماز،
ئىشقىدا ئەلنىڭ بىلىق كەبى ۋاز①،
ئەلگە نەپ يەتسە سىنىڭدىن ئاز ـ ئاز،
ئەلنىڭ ھۆرمىتى ساڭا پاينداز.

ئىچىلۇر بەخت گۈلۈڭمۇ قىش ـ ياز،
ساڭا قۇچاقىن ئاچىدۇ گۈلناز②.
ۋەتەن ئوغلىسەن، باتۇر چەۋەنداز،
كۆكىدە بۇركۇت كەبى قىل پەرۋاز،
شەرىپىڭ بىلەن ئالتۇن قۇرلار ياز.

ئەل ئۇچۇن ياشاپ، كەچكىن جېنىڭدىن،
ھەتتا بىر قوشۇق ئىسسىق قېنىڭدىن،
كۆز يۇمۇپ كەتسەڭ ۋەتەن ـ ئېلىڭدىن،
پۈتۈلسۇن تارىخ بېتىگە نامىڭ،
ئۇشبۇ يادنامە قالار مېنىڭدىن.

① ۋاز ـــ ئۈزۈش، سۇدا ئۈزۈش.

② گۈلناز ـــ شۇ نامىلىق كىنو سىنارىيىسىدىكى ئىجابىي ئوبراز.

چوْچوْك توْيغوْلار

«نەپ» دېسە شوْ هامان تايدەك چاپىدوْ،
«ئىش» دېسە كەينىگە باقماي قاچىدوْ.

*   *   *

سۆزلىسە ئون تاغار گەپنى ساتىدوْ،
ئەكسىچە «نەپ» دېسە دوْملا ياتىدوْ.

*   *   *

سۆزلىسە گەپلىرى خام قايماق،«شېكەر »،
ئىچىدە قاينايدوْ، يىلاندەك زەھەر.

*   *   *

قاچانكى ھەميانىم پوْلغا لىق توشتى،
ئاغىنەم كۆپەيدى– پېيىمگە چوْشتى.

*   *   *

بوْ كوْنلەر، كوْن چوْشتى مېنىڭ بېشىمغا،
يوقالدى، كەلمىدى ھېچكىم قېشىمغا.

*   *   *

چوْشتوْم ئەمەلدىن بولدوْم مەن پوْقرا،
ئاي بىلەن قوْياشتوْر ماڭا چىن ھەمرا.

*   *   *

ھېيىلگەر، قۇۋۇلاردىن نېرى قاچىمەن،
پەيت كەلسە قارنىنى تىلىپ ئاچىمەن.

*　　　*　　　*

ئېگىلمەي ھېچقاچان كەينىگە قولى،
يارەنلەر ئالدىدا ئېگىلەر بويى.

يىگىرمە ياش

يىگىرمە ياشتىمەن، بەستلىك يىگىتمەن،
كۈچ ـ قۇۋۋەت ئۇرغۇغان، غەيرەتكە تولغان.
دەقىقە ۋاقىتنى قەدىرلەپ ھەر چاغ،
ئىجادىم بىغىدىن شان ـ شەرەپ قوچقان.

يىگىرمە ياشتىمەن، ئىجادكار نەسلىم،
ئەجدادلار ئىزىنى ھەر دەم باسىمەن.
ئىجادىم بىغىدىن مىسرالار تىزىپ،
يىللارنىڭ بويىنىغا زۇننار ئاسىمان.

يىگىرمە ياشتىمەن، ھاياتىم ئۇلۇغ.
ھەر زامان تىرىشىپ باسىمەن ئالغا.
جاپانى تەرك ئېتىپ ھەربىر قەدەمدە،
زەپەرلەر قۇچۇشقا تەييارمەن يانا.

يىگىرمە ياشتىمەن، ئەلنىڭ ئوغلىمەن،
ئىشقىدا بۇرچۇمنى قىلىمەن ئادا.
لەۋزىمدە تۇرمىسام ئەلنىڭ ئالدىدا،
رازىمەن ئەل ماڭا بەرسە چوڭ جازا.

يىگىرمە ياشتىمەن ئەلنىڭ چاكىرى،
پاك ۋاپا سۆيىدە ئاققان تاھىرى.
شىرىنىنىڭ ئىشقىدا كۆيگەن پەرھادتەك،
ئەل-ۋەتەن ئىشقىدا كۆيگەن شائىرى.

قۇياش قىزى

قۇياشقا يېقىن جاي بۇيۇك تاش شەھەر،
ھۆسنىگە نۇر سەپكەن ئالتۇندەك قۇياش.
قۇياشنىڭ مېھرىدىن نۇر ئەمگەن بۇ يۇرت،
تۇرىدۇ مىسالى قۇياشتەك ياپياش.
باغرى كەڭ، بىپايان، سىرلارغا تولغان،
رىۋايەت سۆزلەيدۇ گويا ھەربىر تاش.

ھەر تاغدا مەشرىقتىن چىققاندا قۇياش،
زەر لىباس كىيىدۇ بۇندا مەۋجۇدات.
قۇياشنىڭ مېھرىگە قېنىشار ھەممە،
يەر-زېمىن، سۇ، ھاۋا ئەزىم كائىنات.
مۇز تاغنىڭ ھۆسنىگە نۇر چېچىپ قۇياش،
جانلىنار يالتىراپ «قاتقان پەرىزات».

قۇياشقا يېقىن جاي، ئالەمگە مەشھۇر،
كۆكسىگە ئويۇلغان كارۋانلار ئىزى.
گۇل قىزىل، نېمىشقا، چوغ كەبى قىزىل؟!
ئۆستۇرگەن ئۇنى نۇر-قۇياشنىڭ قىزى.
گۇل كەبى ئېچىلغاي چېچىپ خۇش پۇراق،
قۇياشنىڭ قوشنىسى — تاشقورغان ئېلى.

مۇۋەششەھلەر

جۇپ ئوغلانىم

شاھ دېسە شاھ بولغۇدەك مەردانە بول،
ئەل ئۈچۈن ئاتەشتە كۆي، پەرۋانە بول.

ئالغۇدەك تىلغا ئىسىم قويدۇم ساڭا،
مەرد تىرەنداز① دەپ مۆھۈر ئويدۇم ساڭا.

نۇر يېغىپ تۇرسۇن چىرايىڭدىن ئوغۇل،
دوست بىلەن دوستلار ئارا نۇرانە بول.

ئەستە تۇت، ئۇنتۇما نەسىھەتنى سەن،
تۇرغۇزۇپ ئالىي جاناب خىسلەتنى سەن.

زور ئۈمىد كۈتكەي ئاتاڭ سەندىن ئوغۇل،
سال يولۇڭنى مەڭگۈلۈك پەندىن ئوغۇل.

ئەل ـ ۋەتەن ئىشقىدا سەن بۇلبۇل بولۇپ،
يۇر بىلىم كارۋانىدا دۇلدۇل بولۇپ.

رازى ئەل، قۇچساڭ ئۇتۇقتىن شان ـ زەپەر،
چاقنىغاي دىللاردا نامىڭ ـ شانۇ نەزەر.

شاھلىق تەخت قەسرىدە ئولتۇرساڭ ئەگەر،
بىل، ئاۋام ـ ئەلگە سەن يولباشچى ــ سەرۋەر.

ئادالەت يولىدا ئەيلەپ پىدا جان،
ئەلگە بول پاسىبان، كەلتۈر شەرەپ ـ شان.

ھەر قاچان ئەل ئۈچۈن سوقسا پاك يۈرەك،
نۇرلىنار ئەجرىدە غايىۋى ئىستەك.

مەرىپەت ئىگىلە، ھېكمەتلەر تارات،
پەن ـ بىلىم كۆكىدە قاققىن پەي قانات.

ئەقىدە، ئەخلاقنى قىلساڭ مىزان،
ئىزىڭدا ئېچىلار گۈل بىلەن رەيھان.

نۇسرەت تاپ ئىشىڭدا بولۇپ مەردانە،
ئىشقىدا كۆي ئەلنىڭ بولۇپ پەرۋانە.

زەر ئالتۇن ـ كۈمۈش، بايلىق ئالدىدا،
جان ئوغلۇم ۋىجداندىن ئادىشىپ قالما.

ئەستە تۇت ئاتاڭدىن ساڭا نەسىھەت،
ئۇنتۇما ئەسلىڭنى مەڭگۇ تائەبەد.

رازىمەن، ئەلرازى، شاھىمەردان بول،
ئاۋام-ئەل ئاغزىدا غەزەل، داستان بول.

يەتتە زات

1

مەرد ئوغلان ئۆلسىمۇ ئۆلمەيدۇ نامى،
تارىخنىڭ بېتىدە چاقنايدۇ شانى.

ئەبەدىي ياشايدۇ روھى دىللاردا،
ئىش ئىزى داستان-كۈي بولۇپ تىللاردا.

مەي ئىچتىڭ بىلىمدىن، شېئىر ماھىرى،
پامىرنىڭ ياش ئەۋلاد تاجىك شائىرى.

ئەشئارىڭ بىز ئۈچۈن بايلىق-بىباھا،
پەخرىمىز سەن بىزنىڭ، كۆيچى دىلرابا.

تىرىشىپ بىر ئۆمۈر نەزمىلەر يازدىڭ،
ئىجادىڭ كانىدىن گۆھەرلەر قازدىڭ.

رازىدۇر ئەل ـ ۋەتەن ھامان سىنىڭدىن،
يوللاردا قالدۇرغان شانلىق ئىزىڭدىن.

ئۇستازسەن، كۈيچىسەن، قىلغان شوخ ناۋا،
ۋاقىتسىز كۆز يۇمدۇڭ، شائىر ئەلۋىدا.

زىيادەك ئىجادىڭ چاقنايدۇ ھەردەم،
قالىدۇ ئوغلۇمغا سەن تۇتقان قەلەم.

ئىزىڭدا ئېچىلغان گۈل بىلەن رەيھان،
ئەي شائىر دىللاردا ياشايسەن ھامان.

2

ئىلىم ـ پەن كۆكىدە شۇڭقار بوپ ئۇچتۇم،
ئىجادتىن ئۆچمەسكە شان ـ زەپەر قۇچتۇم.

سەركوي دىيارىنىڭ شائىرى ئىدىڭ،
كوي خۇمار ئەلنىڭ گۈلتاجى ئىدىڭ.

ئارتىسلىق ھاياتىڭ مەنىلىك ئۆتكەن،
ئەجرىڭدىن بىر ئەۋلاد شاگىرتلار ئۆسكەن.

قەلبىڭدە ئەل ئىشقى، سۆيگۈ ياناتتى،
ناخشاڭدىن چوڭ ـ كىچىك ھۇزۇر ئالاتتى.

ئەل ـ يۇرتىنىڭ ئوتىدا پەرۋانە ئىدىڭ،
توي ـ تۆكۈن، نەغمىدە نۇرانە ئىدىڭ.

روھ، قەلەم ساڭا چىن بولغاچقا ئۇلپەت،
ياراتتىڭ «سۆڭەك نەي»، «ھىجران»، «گۈلسۇرەت»①.

ئالغاندا قولۇڭغا سەن ھەر خىل سازنى،
قىشتىمۇ كۆرەتتۇق باھار ۋە يازنى.

رەھمىتى بولدۇڭ ئاھ، پۈتكەندەك زىياھ،
خاتىرجەم ياتقىن، ئەي ئۇستاز، ئەلۋىدا!

ئەلۋىدا، خوشلاشتىڭ، ئۇستاز بىز بىلەن،
دىيارىڭ، ئەۋلادىڭ، ئوغۇل ـ قىز بىلەن.

---

① قوش تىرناق ئىچىدىكىلەر شائىر ئىجاد قىلغان ئەسەرلەرنىڭ نامى.

3

مائارىپ ئىشقىدا بىر ئۆمۈر كۆيدۈڭ،
پەن خۇمار ئەۋلادنى بىر ئۆمۈر سۆيدۈڭ.

ئەل ئۈچۈن بەختىنىڭ ئىشىكىنى ئاچتىڭ،
قاراڭغۇ دىللارغا پەندىن نۇر چاچتىڭ.

نى جاپا-مۇشكۇلنى يەڭدىڭ ئېگىلمەي،
ئەجرىڭدىن تەشناغا سۇندۇڭ گويا مەي.

سەرىكوي مائارىپى ئاچقان گۈل-چېچەك،
قۇياشتەك يۈز ئاچتى گۈزەل كېلەچەك.

ئۇلۇغلاپ نامىڭنى ئالغاندا تىلغا،
سېغىنىش ئوتلىرى يانىدۇ دىلدا.

رەھىمسىز شۇم ئەجەل ئېپكەتتى سېنى،
ھەسرەتنىڭ چۆلىدە قالدۇرۇپ بىزنى.

خىسلىتىڭ كۈچ بېرىپ ياشار بىز بىلەن،
مېھرىڭدىن نۇر ئەمگەن ئوغۇل-قىز بىلەن.

ئانا يۇرت ئۇنتۇماس مەڭگۈ نامىڭنى،
ئەجرىڭدىن قالدۇرغان ئۇتۇق ـ شانىڭنى.

نام ـ نىشان بىزلەرگە قالدى سېنىڭدىن،
تىنچ يات، باسىمىز ئالغا ئىزىڭدىن.

4

شان ـ شەرەپ، شۆھرەتنى تەرك ئەتتىڭ ھەر چاغ،
قامىتىڭ مىسالى ئىدى پامىر تاغ.

ئىلتىپات ئەيلىدىڭ قۇت ـ بەخت ئەلگە،
جاپانىڭ كەمىرىن باغلىدىڭ بەلگە.

رازى ئەل سېنىڭدىن ئەل سۆيەر ھاكىم،
ئوبرازىڭ چاقنايدۇ دىللاردا دائىم.

ئىزدەيتتىڭ ھەر ئىشتا ئالىي خىسلەتنى،
چىن دىلدىن سۆيەتتىڭ ھەممە مىللەتنى.

نى جاپا ـ مۇشكۇلنى ئەيلەپ سەن بەربات،
پامىرنىڭ كۆكىدە تاۋلىدىڭ قانات.

بار بولغاچ قەلبىڭدە چەكسىز مۇھەببەت،
مېھرىڭدىن ياغدۇردۇڭ ئەلگە شاپائەت.

ئىلىمچۇن قىلغاچ سەن بىر ئۆمۈر خىزمەت،
ئېيتىدۇ يۇرەكلەر سەن ئۇچۇن رەھمەت.

گۇللەرگە پۈركەيمىز ياتقان يېرىڭنى،
ئۇنتۇماس پامىرلىق تۆككەن تەرىڭنى.

5

جاپانى يېڭىشتۇر ھاياتنىڭ نىشان،
بەزىلەر ئويلايدۇ ياشاشنى ئاسان.

ئۆزىگە تەلەپنى قويسا كىم قاتتىق،
مەنسۇپتۇر ئىشىغا ئۇتۇق ۋە شادلىق.

مەنسەپ ۋە ئابرۇينى قوغلىسا گەر كىم،
ئاخىرقى ھېسابتا قالىدۇ يېتىم.

ئەل - ۋەتەن ئىشچۇن چىقسا شېرىن جان،
شۇ ئەلنىڭ قەلبىدە ساقلىنار ھامان.

رەھىمسىز كاج ئەجەل ئالىدۇ جاننى،
پەرق ئەتمەي (داۋاملىق) ياخشى ـ ياماننى.

ئەپكەتتى، ۋادەرىخ ئېسىل ئىنساننى،
تاجىكلار پەخرى ــ دوختۇر ــ ھېكىمنى.

مۆتىۋەر ئىدى ئۇ، تەمكىن، خۇش ناۋا،
يازغانغا تەرىپى بولمايدۇ ئادا.

ئەقىدە ـ ئەجرىگە ئەل ھامان قايىل،
بولغاچ ئۇ مۇلايىم، ھەر ئىشتا ئادىل.

تۆھپىسى، ئىش ئىزى كۈندەك پارلىغاي،
دىللاردا ساقلىنار شۇ زات ئۇنتۇلماي.

6

قەھرىمان ئاتالغاچقا مۇبارەك نامىڭ،
چاقنايدۇ دىللاردا شەرەپ ۋە شانىڭ.

ئاقلىدىڭ كۈرەشتە خەلق ئۈمىدىنى سەن،
سېنىڭدىن رازىدۇر مەڭگۈ ئەل ـ ۋەتەن.

دۈشمەندىن ئەل ـ يۇرتنى ئامان ساقلىدىڭ،
مەردكە خاس ئوغۇللۇق بۇرچۇڭ ئاقلىدىڭ.

ئىنقىلاب تۇغىنى كۆكتە ئويناتتىڭ،
دۈشمەننى سەن رەھىم قىلماي يوقاتتىڭ.

رازى ئەل سىنىڭدىن ئەي مەرد، پەلۋان،
دىللاردا روھىڭ چاقنىسۇن ھامان.

7

ئەسلەشچۈن دوستلارنى بىر زامان كىرەك،
مەڭگۈلۈك دوست ئۈچۈن سوقسا پاك يۈرەك.

مەن دەيمەن بولمىسۇن دوستلار «لەبى گۆر»،
ئەسلىسۇن دوست، دوستىنى چوقۇم بىر ئۆمۈر.

ئەسلەيمەن قەلبىمدىن چەكسىز ھۆرمەتتە،
ياش كەتتىڭ بىزلەرنى قويۇپ ھەسرەتتە.

تىرىشچان دوستۇم چىقماس يادىمدىن،
كەتمەيدۇ سىيماسى ھەر چاغ ئالدىمدىن.

جاپالىق مەشىق قىپ تومۇز ـ زىمىستان،
ئەجرىدىن قالدۇرغان ئۈتۈق بىلەن شان.

ۋادەرخ، شۇم ئەجەل جىنىنى ئالدى،
ھەيۋەتلىك پامىرنى لەرزىگە سالدى.

نىمىشقا ئەسلىمەي چىدايدۇ ۋىجدان،
ئۇ ئىدى پامىردا پارلىغان چولپان.

باغ ناخشلىرى

(مۇھەممەد توختى ئەخمەتكە تەقلىد)

باغ

مەرىپەت ئىشىكى داغدام ئېچىلدى،
بۇ باغدىن ئەتراپقا خۇش ھىد چېچىلدى.

ئەجەبمۇ دىللارنى قىلدى شادىمان،
يەن ـ بىلىم گۈلشىنى بولۇپ نامايان.

كۆلمەكتە بۇ باغدا ئىقبال پەرىسى،
يىغماقتا شېرنىلەر ھەسەل ھەرىسى.

تىنمايدۇ شام ـ سەھەر بۇلبۇل ناۋاسى،
بېسىقماي قىزىيدۇ بىلىم ساماسى.

ئەنە ئۈز شاخلىدى يۇمران كۆچەتلەر،
بىلىمدىن مەي ئىچتى چاڭقاق يۈرەكلەر.

يەن ـ بىلىم مەشئىلى ئۆچمەس بۇ چاغدا،
تەلپۈنسەڭ، ۋۇجۇدۇڭ قالمايدۇ داغدا.

باغۋەن

مېھرىنى تۆكىدۇ باغۋەن بېغىغا،
قالمىسۇن دەپ بۇلبۇل ھىجران دېغىغا.

ئۇنتۇيدۇ ئۆزىنى، ئىشلەيدۇ ھارماي،
جاپالار چەكسىمۇ قىلچە ۋايسىماي.

ئەجرى زور ھەتتاكى تاغدىن ۋە لېكىن،
تەمەننا ئەيلىمەي يۈرىدۇ تەمكىن.

لىرىك كۈيى ياڭرايدۇ بېغىدا ھامان،
بىر بۈيۈك ئىستەكنى قىلىپ نامايان.

لالىدەك قەلبىمدە يانار مۇھەببەت،
نۇر بېرىپ قۇياشتەك باغقا تائەبەد.

ئىشقىدىن كۆچەتلەر ۋايىغا يېتەر،
مېۋىسى كۆڭۈلنى شادىمان ئېتەر.

مۇبارەك باغۋەننىڭ شەرەپلىك نامى،
قوللاردا بار شۇڭا ھۆرمەتنىڭ جامى.

كۆچەت

ئورنىدۇر كۆچەتنىڭ كەڭرى باغ ـ ئېرەم،
بار بۇندا سۇزۇك سۇ، ساپ ھاۋا، كۆكلەم.

قەددىنى رۇسلايدۇ كۆچەت شۇ قەدەر،
پەرۋىشلەپ تۇرغاچقا باغۋەن تۆكۈپ تەر.

ئۇنىڭغا كۈندۈزى نۇر بەرسە قۇياش،
كېچە تۇن ئاي، ئەختەر بولىدۇ سىرداش.

غېمىدە كۆچەتنىڭ باغۋەن ھەر زامان،
ئىشق ئوتى دىلىدا مىسالى گۇلخان.

ئۆتۈقتىن تەمەننا قىلمايدۇ باغۋەن،
بولسىمۇ كۆچەتلەر مېۋىسى بال ـ قەن.

چاقنىسا مول مېۋە ھەر يىل ـ ھەر قارار،
باغۋەننىڭ قەلبىدە يانار ئىپتىخار.

ئىنتىزار ئۆتۈقا باغۋەن ھەر قاچان،
تۆھپىسى ساناقسىز كۆچەتتە ئايان.

سەيلگاھ

(روزى گۈلبايىنىڭ «سەيلگاھ» ناملىق كىتابىنى ئوقۇغاندىن كېيىن)

رەۋزىگە تەڭكەش گۈلىستان سەيلىگاھ،
قۇياشقا يېقىن زەرەپشان سەيلىگاھ.

ئۈلگىسىپ ئابىھايات، زۇمرەت سۈيى،
زەر چېچىپ ئاقتى زەرەپشان سەيلىگاھ.

زەر پۇراقلىق بارچە گۈللەر ئىچىدە،
تاغ گۈلى مىسالى رەيھان سەيلىگاھ.

ئىز بېسىپ كەلگەندە ھەر كىم سەيلىگە،
بولدى ئاڭا ئۈشبۇ بوستان سەيلىگاھ.

گۈل تۇتۇپ، دەستە تىزىپ تۈرلۈك ـ تۈمەن،
سۈندى ئەلگە ياخشى داستان سەيلىگاھ.

ئۈز ـ چىرايلىق بابىدا يېگانىسەن،
شاھ كىتابلار تەختىدە خان سەيلىگاھ.

«لاپ» دېمە، باغۇ ئېرەم يۇرتۇم دېسەم،
بېغى دەر سېنى كىتابخان سەيلىگاھ.

بارچە ئىقلىم سەن ئۇچۇن ھەيرانۇ ھەس،
سەن ھۇزۇرلۇق نەزمە ـ دىۋان سەيلىگاھ.

ئالغۇدەك بار تىلغا تۆھپەڭ شۇ قەدەر،
قىلدى نامىڭنى نامايان سەيلىگاھ.

ناخشا تېكىستلىرى

سەن ئۆزۈك

گۈلچىراي، قەلبى گۈزەل، پاك،
سۆيگەن نىگارىم سەن ئۆزۈك.
قاشلىرىڭ بەرگى قىياقتەك،
كۆزى خۇمارىم سەن ئۆزۈك.

سەن كەبى يارىم تېپىلماس،
قەلبىم ئارامىم سەن ئۆزۈك.
يۈزلىرىڭ ئاتەش مىسالى،
كۈندەك ناھارىم سەن ئۆزۈك.

ئايرىلىش مىڭ تەس سېنىڭدىن،
گۈلدەك باھارىم سەن ئۆزۈك.
بار گۈزەللىك جەم سېنىڭدە،
گۈل ئۈزارىم سەن ئۆزۈك.

سايرىتىپ راۋابىمنى

چۆللۈكلەر بولۇپ گۈلباغ،
سايرىدى خۇشال بۇلبۇل.

ئاشماقتا داۋانلاردىن،
بەيگىدە تۇمەن دۇلدۇل.

سايرىتىپ راۋابىمنى،
تەڭكەش قىپ ساتارىمنى.
تاۋلىتاي كۈرەش - جەڭدە،
دىلدىكى قارارىمنى.

سايرىتىپ راۋابىمنى،
كۈيلەيمەن دىيارىمنى.
گۈلدەستە تىزىپ دوستلار،
ئالقىشلاي باھارىمنى.

ۋەتەن قوينىدا

ۋەتەن بىغىمنىڭ گۈلىمەن،
شوخ سايرىغان بۇلبۇلىمەن.
ۋەتەننى گۈللەش يولىدا،
تالماس چاپار دۇلدۇلىمەن.

ۋەتەن ئانام ئوغلى ئۆزۈم،
ھۆسنىگە باققان كۆزۈم.

دەيمەن ۋەتەندە چىقسا جان،
رازى بولۇرمەن، ھەق سۆزۈم.

دەۋرىمىز گۈزەل - پارلاق

دەۋرىمىز گۈزەل - پارلاق،
ھايات شاد ئۆتەر قۇۋناق.
كۈيلەيمىز ۋەتەن - ئەلنى،
ناخشىمىز ئەجەب ياڭراق.

خەلقىمىز چىۋەر بولغاچ،
گۈل بولدى ۋەتەن قوينى.
شان - زەپەر قۇچۇپ ھەر دەم،
ئوينايمىز زەپەر توينى.

ھارماس غەيۇر ئىشچان بىز،
مەرد، پالۋان چىلىشقان بىز.
گۈللەشكە ۋەتەن - ئەلنى،
ھەر ۋاقىت تىرىشچان بىز.

نەقرات: دەۋرىمىز گۈزەل - پارلاق،
ھەر مىللەت ئىجىل - ئىناق.

گۈزەل پامىر

گۈزەل پامىر سىيماسى،
زۇمرەت كەبى ھاۋاسى.
كۆكتە ئۇچقان بۈركۈتنىڭ
دىلغا ياقار ساماسى.

چېۋەر ئوغۇل ـ قىزلىرى،
پامىرنىڭ شوخ بەرناسى.
ياڭرار تاغدا زەپەرنىڭ
ئۇتۇق، شەرەپ ناۋاسى.

ئەمگەك سۆيەر خەلقى،
ئۆتەر ئىناق بەك ياخشى.
جاراڭلايدۇ ھەرياندا
ئىتتىپاقلىق ناخشىسى.

نەقرات: تەڭداشسىز گۈزەل پامىر،
تىلدا كۈي غەزەل پامىر.

تاغ ئوغلانى

يۇرتۇمنىڭ ئېتەكلىرى جەننەت ئۆزى،
قوينى كەڭ، ئالتۇنغا باي ئېگىز تاغلار.
زوقلىنىپ يۇلتۇزلىرى باقسا كۆكتىن،
خۇش پۇراق چېچىپ ئاڭا كۈلەر باغلار.

شۇ گۈزەل تاغلار ئۇنىڭ سىردىشىدۇر،
شۇڭلاشقا مەغرۇر قەدەم تاشلاپ كېلەر.
پەللىگە ئارمان بىلەن ئۆرلەيدۇ ئۇ،
بەختىنىڭ مەنىسىنى شۇندىن بىلەر.

جىسمىدىن قۇۋۋەت بەرگەن تاغلار ئاڭا،
ئۆستۈرگەن ئەركىلىتىپ شاماللىرى.
ئوخشايدۇ تاغ ئوغلانى بۈركۈتكە بەك،
كار قىلماس كۈھىقاپنىڭ بورانلىرى.

تاغلارنى ماكان تۇتۇپ ياشار مەغرۇر،
پەخەس بوپ قۇۋ-شۇملۇقتىن ئۆتكۈر كۆزى.
مۈشكۈللەر سوۋۇتالماس مېھرىنى ھېچ،
دېمەككى تاجىك ئوغلى پەرھاد ئۆزى.

گۈلسۈرەت

تاغ گۈلىدۇر گۈلسۈرەت،
باغ گۈلىدۇر گۈلسۈرەت.
ياڭرىتار كۈي، ۋەتەنىنىڭ
بۇلبۇلىدۇر گۈلسۈرەت.

ئەلگە دىلدىن كۆيۈندى،
تۆككەن تەردىن سۆيۈندى.
كۆكسىدىكى قىزىلگۈل،
ئەلگە چۇغلۇق كۆرۈندى.

ئىشقىدا شوخ يىگىتلەر،
كۆيۈپ بولدى پەرۋانە.
ئىش ـ ئەمگەكتە تاۋلاندى،
پەرھاد كەبى مەردانە.

نەقرات: تاغ گۈلىدۇر گۈلسۈرەت،
باغ گۈلىدۇر گۈلسۈرەت.
ئەل ـ ۋەتەنىنىڭ كۈيچىسى،
بۇلبۇلىدۇر گۈلسۈرەت.

سالام سىزگە مۇئەللىم

سالام سىزگە مۇئەللىم،
چوغدەك قىزىل يۈرەكتىن.
سىزدىن قۇۋۋەت نۇر ئەمگەن،
ئېچىلغان گۈل - چېچەكتىن.

ھۆرمەتلەيمىز سىزنى بىز،
قۇياش كەبى قەلبىڭىز.
مېھرىڭىزگە قاندۇق بىز،
گۈلخان كەبى ياندۇق بىز.

قامۇسنى بىلىمنىڭ،
قولىمىزغا ئالدۇق بىز.
ئەجرىڭىزنى ئاقلاشتا،
جەسۇر ئەۋلاد بولدۇق بىز.

ئەجرىڭىزنى ئاقلايمىز،
يالقۇن بولۇپ چاقنايمىز.
سىزنى سۆيمەك ئەھدىمىز،
ئەلگە سادىق قەلبىمىز.

ۋەتەن ـ ئەلگە يارامـلىق،
ئەۋلادلاردىن بولىمىز.
مەدھىيىلەيمىز يۈرەكتىن،
ياڭرار ئەبەد ناخشىمىز.

نەقرات: ئەجرىڭىزنى ئاقلايمىز.
دادىل ئالغا چامدايمىز.

گۈزەل ياشلىق

باھارنى بەك گۈزەل دەيدۇ،
باھاردىنمۇ گۈزەل ياشلىق.
قەدىرلىسە ئۇنى ھەركىم،
ھەمىشە قەلبىدە شادلىق.

گۈزەل ياشلىق ـ پۈراقلىق گۈل،
قىشۇ ياز تۇزۇماس ھەرگىز.
شۇڭا ياشلىق گۈزەللىكنى
سۆيۈپ ئەبەد قەدىرلەيمىز.

كۈيلەيمىز باھار ـ يازنى

ئانىجان ۋەتەن قوينى،
تولدى گۈل ـ چېچەكلەرگە.

ھەر مىللەت خەلقى يەتتى،
ئارزۇ ھەم تىلەكلەرگە.

يۇرتنى ئەيلىدۇق بوستان،
يېزىلدى كۆپ غەزەل ـ داستان.
بولدى تۇرمۇش پاراۋان،
چەشلەرگە تولۇپ خامان.

يۇرتۇمنىڭ بەخت قوينى،
پۈركەندى قىزىلگۈلگە.
سۇرۇپ باھار پەيزىنى،
ئانىجان ۋەتەن سەندە.

نەقرات: يايرىتىپ خۇشال سازنى،
كۈيلەيمىز باھار ـ يازنى.

قوبۇل ئەتكىن سالامىمنى

سېنىڭ ھۆسنىڭ گۈزەل شۇنچە،
سېنىڭ ئەجرىڭ گويا تاغدەك.
زەپەر ـ شانىڭ مېنىڭ بەختىم،
دىلىم خۇشۋاخ، دىمەك تاغدەك.

سىنى كۈيلەش مېنىڭ بۇرچۇم،
ئانام سەن جانجان مەكتەپ.
كۆكەرتتىڭ پەن ـ بىلىم بىلەن،
دىلىمنى، ئانجان مەكتەپ.

قوبۇل ئەتكىن ئانا مەكتەپ،
مېنىڭ ئاددىي سالامىمنى.
چوڭقۇر دەريا ـ دېڭىزدىن،
مۇھەببەت، ئېھتىرامىمنى.

نەقرات: قوبۇل ئەتكىن سالامىمنى،
مۇھەببەت، ئېھتىرامىمنى.

چوپان قىز

يايلاق گۈلى چوپان قىز،
ئاسماندىكى تولۇن ئاي.
تەنگە قۇۋۋەت، كۆزگە نۇر،
چوپان ئەتكەن قايماق چاي.

چۇغلۇق بولۇپ يايلاقتا،
كۆيەر مالغا دىلىمدىن.

كۆپەيگەندە مال چارۋا،
سۆيۈندى ئۇ ئەجرىدىن.

تۆھپە قىلدى خەلققە.
يۈك، قورۇت ھەم سىرىقماي.
ئەل ئاغزىدا داستان ـ كۈي،
بولدى ئاشۇ گۈلچىراي.

نەقرات: مېھنەت سۆيەر چوپان قىز،
ماڭا ھەمراھ بولامسىز.

زەرەپشان

زەرەپشان ئەي زەرەپشان، ئەزىم دەريا،
ئاقىسەن ئالتۇن چايقاپ ئەسىرلەر بۇيان.
توختىماي ئېقىشىڭغا تارىخ گۇۋاھ،
ياشارغان قىرغاقلاردا ياشنايدۇ جان.

مەنبىيى ئېقىشىڭنىڭ گۈزەل شىڭشال،
دولقۇنۇڭ ئەجەب ياڭراق لىرىك ناخشا.
سەكرەيسەن تاشتىن تاشقا شوخ كېيىكتەك،
چاچرىتىپ ئۈنچە ـ مارجان كەڭ ۋادىغا.

نەقرات: كۆۋەجەپ ئاقىسەن زەرەپشان سۈيى،
بويۇڭدا ياڭرايدۇ چىن دوستلۇق كۈيى.

ئانا يۇرتۇم بۇرمىسال

بۇرمىسالنى① تاغ دېمەك،
تاغ ئەمەس ئۇ، باغ بوگون.
خەلقى ئىشچان، بەختىيار،
كەيپى خۇشال، چاغ بوگون.

گۈلىستاندۇر چۆللىرى،
ياڭرار بۇلبۇل ئۈنلىرى.
ھەر تەرەپتە ئېچىلدى،
يۈكسىلىشنىڭ گۈللىرى.

خۇددى كىچىك شەھەردەك،
ئاۋاتلاشتى بۇ يۇرتۇم.
دىلغا ئارام بېغىشلار،
كۆرۈپ كەتكىن دوستلىرىم.

زەپەر قۇچقىن يەنىمۇ،
ئانا يۇرتۇم بۇرمىسال.
كىشىلەرنىڭ تىلىدا،
ناخشا ـ داستان بولۇپ قال.

---

① بۇرمىسال ــ تاشقورغان تاجىك ئاپتونوم ناھىيىسىدىكى بىر يېزىنىڭ نامى.

ئاق چېچەك

ئاق چېچەك، ئاپئاق چېچەك،
كەڭ دالىغا يايدى ئېتەك.
ئاق شايىغا ئوخشار زېمىن،
بەرگەچ سوغۇق ــ قىشتىن دېرەك.

ئاق چېچەك قىشنىڭ گۈلى،
نەۋ باھارنىڭ مەۋسۇمى.
ئۇ بىلەن ياشناپ كېتەر،
مەۋجۇداتنىڭ بارچىسى.

ئاق چېچەك، ئاپئاق چېچەك،
بىز ساڭا ئامراق چېچەك.
ياغدۇرۇپ شەنىڭگە كۈي،
ناخشىمىز ياڭراق چېچەك.

مەكتەپ گۈزەل

مەكتەپ گۈزەل شۇ قەدەر،
ئاڭا قاراپ تويمايمەن.
دەرس ئوقۇسام سىنىپتا،
باغچىسىدا ئوينايمەن.
تاپشۇرۇقنى بۈگۈنكى،
مەن ئەتىگە قويمايمەن.

مەكتەپ گۈزەل شۇ قەدەر،
گويا باھار پەسلىدەك.
باغرىدىكى نوتىلار،
ئاچقان ئەجەب خۇش چېچەك.
ئۇرۇپ ھىدى دىماغقا،
تېپىچەكلەيدۇ بۇ يۈرەك.

مەكتەپ گۈزەل شۇ قەدەر،
زەپمۇ ئىللىق ھاۋاسى.
كېچە ـ كۈندۈز ياڭرايدۇ،
بۇلبۇللارنىڭ ناۋاسى.

ئۆرلىمەكتە پەلەككە،
ياش ئەۋلادلار ساداسى.

مەكتەپ گۈزەل شۇ قەدەر،
كۈيلەپ شائىر بولغۇم بار.
شۇڭا هارماي تىرىشىپ،
مەن ئوقۇيمەن بەختىيار.
ئۇستازىمنى كۈيلەيمەن،
مېھرىمنى قىلىپ ئىزهار.

كىتابنى مەن دوست تۇتتۇم

ئىلىم-پەن گۈل بېغىدا،
بىر چىرايلىق دوستۇم بار.
زەپمۇ كۆركەم ئىچ-تېشى،
كىتاب ئاتلىق دوستۇم بار.

ۋاقىت تاپسام هەر دائىم،
چۈشۈرمەيمەن قولۇمدىن.
ئوقۇپ بىلىم ئالىمەن،
ئازمايمەن هېچ يولۇمدىن.

كىتابنى مەن دوست تۇتتۇم،
ئاڭا ئىشقىم پەيۋەندە.
بۇ بەختىيار زامانغا،
ئوقۇيمەن كۈي - مەدھىيە.

چىك تۇتىمەن ۋاقىتنى،
ئۆگىنىمەن تىرىشىپ.
ئىلىم - پەندىن شان قۇچۇپ،
نەتىجىگە ئېرىشىپ.

بۇلبۇل بولۇپ سايرىدىم

بۇلبۇل بولۇپ سايرىدىم،
بىلىم بېغى گۈلشەندە.
قۇياش پارلاپ نۇر چاچتى،
ئۇستاز دەرس ئۆتكەندە.

ئىلىم - پەننىڭ بېغىدا،
مەن غۇنچىلاپ ئېچىلدىم.
ئۇستاز مېھرى، ئەجرىدە،
بىلىم ئالدىم، يېتىلدىم.

قولدىن بەرمەي ۋاقىتنى،
ئۆگىنىمەن تىرىشىپ.
ئەلگە خىزمەت قىلىمەن،
دائىم ئالغا ئىنتىلىپ.

پەنگە يۈرۈش قىلايلى

بىز غۇنچە، ياش ئۆسمۈرلەر،
پەنگە يۈرۈش قىلىمىز.
بىر نىيەت، بىر مەقسەتتە،
بولۇپ دائىم ئوغۇل ـ قىز.
ئەجرىمىزدىن ۋەتەنگە،
گۈلدەستىلەر تىزىمىز.

زېھنىمىزنى ئۇرغۇتۇپ،
بولىمىز بىز ئەخلاقلىق.
جەسۇر ئەۋلاد بولىمىز،
ئەل ـ ۋەتەنگە يارامىلىق.
غايىمىزنى ئەمەلگە،
ئاشۇرىمىز داۋاملىق.

يولنى پەندىن سالىمىز،
پەندىن گۆھەر قازىمىز.

بىلىم ئاتلىق بوّلاقتىن،
بالوْ شەربەت ئىچىمىز.
پەن - بىلىمنىڭ كۆكىدە،
پەرۋاز قىلىپ ئوْچىمىز.

كېلىڭ دوستلار

كېلىڭ دوستلار، جان دوستلار،
مەكتەپكە تېز بارايلى.
موْزاكىرە، دەرسكە،
بىز كېچىكىپ قالمايلى.
ئوْستاز بەرگەن بىلىمنى،
قەدىرلەپ ئۆگىنەيلى.

مەكتىپىمىز گوْزەل باغ،
بىز شوْ باغنىڭ كۆچىتى.
باغۋەن بولوْپ ئوْستازلار،
پەرۋىشلەيدوْ بىزلەرنى.
بىزموْ يوْرەك قېتىدىن،
هۆرمەتلەيمىز ئوْلارنى.

كېلىڭ دوستلار، جان دوستلار،
هامان ئەلا ئوقوْيمىز.

ئۇستازلارنىڭ سۆزىنى،
دىللاردا چىڭ ساقلايمىز.
بىزدىن كۈتكەن ئۈمىدنى،
ھەرگىز يەردە قويمايمىز.

بىز ھەر مىللەت ئۆسمۈرلىرى

بىز ھەر مىللەت ئۆسمۈرلىرى،
گۈل ـ غۇنچىدەك ئېچىلدۇق.
قولنى قولغا تۇتۇشۇپ،
يېڭى سەپكە قېتىلدۇق.
بىلىم ئېلىش مەقسەتتە،
پەنگە يۈرۈش باشلىدۇق.

بىز ھەر مىللەت ئۆسمۈرلىرى،
ئۆگىنىمىز تېخىنىكا.
بىزنى ئالغا باشلىغان،
ئۇستازلارغا ھەشقاللا.
بىزگە بىلىم گۈلشىنى،
قۇچاق ئاچتى كەڭ ـ تاشا.

زېرىكمەستىن ئۇستازلار،
بىزگە بىلىم ئۆگىتەر.

مېھرى گويا ئىللىق ئوت،
بىزگە چەكسىز كۆيۈنەر.
چېھرىمىزدىن نۇر ياغسا،
ئۇستازلارىمۇ سۆيۈنەر.

بىز ھەر مىللەت ئۆسمۈرلىرى،
قەدىرلەيمىز بىلىمنى.
گۈل ـ چېچەككە ئورايمىز،
ئانا ۋەتەن قوينىنى.
يەردە ھەرگىز قويمايمىز،
بىزدىن كۈتكەن ئۈمىدنى.

بىز ھەر مىللەت ئۆسمۈرلىرى،
بولۇپ ئىناق ـ ئىتتىپاق.
باغلايمىز چىن دىللاردىن،
پەن ـ بىلىمگە ئىشتىياق.
بۇ بەختىيار دەۋراندا،
ئىقبالىمىز كەڭ، پارلاق.

بىلىم بېغى ـ گۈلشەندە،
شوخ بۇلبۇلدەك سايرايمىز.
ئۇستازلارنىڭ ئەجرىدىن،
ئەركىن ئۆسۈپ يايرايمىز.

باغدا يۇمران نوتىدەك،
بىخلاپ ئۆسۈپ ئاينىيمىز.

ئۆگىنىمىز تىرىشىپ،
هامان ئالغا باسىمىز.
پەن ـ بىلىمنىڭ كانىدىن،
ئالتۇن ـ گۆھەر قازىمىز.
ئۇستازلارنىڭ ئەجرىنى،
دىلغا ئويۇپ يازىمىز.

بىز هەر مىللەت ئۆسمۈرلىرى،
ئۇستاز ئەجرىنى ئاقلايمىز.
بەرگەن تەلىم ـ بىلىمنى،
يۈرەكلەردە ساقلايمىز.
ئەل ـ ۋەتەنگە يارامىلىق،
ئەۋلادلاردىن بولىمىز.

ئىگىلەپ پەن ـ بىلىمنى،
ئىجادتىن شان قۇچىمىز.
پەن ـ بىلىمنىڭ كۆكىدە،
پەرۋاز قىلىپ ئۇچىمىز.
تۆھپىمىزدىن ۋەتەنگە،
گۈلدەستىلەر تىزىمىز.

مەكتەپ بىغدا

ئىچىلماقتا مەكتەپ بىغىدا،
ئىناقلىق ـ چىن دوستلۇق گۈللىرى.
پەن ـ بىلىمنىڭ ئىشقىدا تىنماي،
سايرىماقتا شوخ بۇلبۇللىرى.

ياش نوتىلار ئۆسمەكتە ساغلام،
بىر نىيەتتە ـ ئالىي مەقسەتتە.
بىلىم ئىلىپ ئۇستازلىرىدىن،
شۇنچە قىزغىن، شۇنچە بەس ـ بەستە.

ياش ئۆسمۈرلەر يۇمران قەلبىدە،
ئالدى ئورۇن ياخشى پەزىلەت.
ئۇلارنىڭ شۇ ياخشى ئىشىدىن،
تارتىپ ئالدىم بىرقانچە سۈرەت.

بىز ئوقۇيمىز ئانا مەكتەپتە،
بۈگۈن ئازاد بەختىيار چاغدا.
چېچىپ پۇراق قىزىلگۈل ئوخشاش،
باغۋەن ئەجىر سىڭدۈرگەن باغدا.

بىز ھەر مىللەت ئىناق ـ ئىتتىپاق،
ھاياتىمىز ئۆتىدۇ خۇشۋاق.
ئەل ـ ۋەتەننى كۈيلەيمىز ئەبەد،
پەلەكنى قۇچقان ناخشىمىز ياڭراق.

سەھەر تۇرۇپ ئوينايمىز ھەرىكەت،
چېنىقتۇرۇپ ساغلام بەدەننى.
بولۇپ جەسۇر ئەۋلادلاردىن بىز،
پۈركەيمىز گۈلگە ئانا ۋەتەننى.

بېسىپ ئىزىنى قەھرىمانلارنىڭ،
ئەجدادلارنىڭ بولۇپ ۋارىسى.
يارامىلىق بىر ئەۋلاد بولۇشنى،
كۈتمەكتە بىزدىن ئەتە ـ كەلگۈسى.

مەكتىپىمىز بىلىم ئوچىقى،
تاۋلىنىمىز بىز بۇ ئوچاقتا.
بىخلار سۈرۈپ ئۆسىمىز ساغلام،
ئانا ۋەتەن ئىللىق قۇچاقتا.

بەك مېھرىبان ئۇستازلار بىزگە،
پەرزەنتىدەك كۆرىدۇ بىزنى.

ئىلىم ـ پەنگە يېتەكلەر ھامان،
زېرىكمەستىن ئوغۇل ۋە قىزنى.

بوينىمىزدا قىزىل گالستۇك،
باشلار بىزنى پارلاق ئەتىگە.
ئەجدادلارنىڭ ئىزىنى بېسىش،
ئۇ بىزدىكى مۇقەددەس غايە.

رۇبائىيلار

1

ۋەتەننى ئوخشاتساق مۇقەددەس تاغقا،
خۇش پۇراق گۈللىرى ئېچىلغان باغقا.
بىز شۇ تاغ بۈركۈتى، باغنىڭ بۇلبۇلى،
ئورۇن يوق سايراشقا قۇزغۇن ۋە زاغقا.

2

ۋەتەننى باغ دېسەك گۈللىرى بىزلەر،
ۋەتەننىڭ غىلمانۇ ھۆرلىرى بىزلەر.
ۋەتەننى بىپايان بىر دېڭىز دېسەك،
ئۇندىكى مەرۋايىت-دۇرلىرى بىزلەر.

3

ۋەتەننىڭ ھۆسنىدىن مەن ئالغاچ ئىلھام،
قەلبىمدە ئۇرغۇيدۇ، توگىمەس ناخشام.
ۋەتەننىڭ ئاق سۈتى بەرگەچكە قۇۋۋەت،
قوغدايمەن ۋەتەننى سەھەرۇ ئاخشام.

4

گۈللىنىپ، گۈلزارغا ئايلانسا جۇڭگو،
چاقنايدۇ قەلبىمدە شۇ گۈزەل ئارزۇ.
ئەجرىمدىن تەر تۆكۈپ، ياسىسام گۈلباغ،
شۇ ئارزۇ-تىلەككە قانماستىن مەڭگۇ.

5

يۇرت سۆيەر ۋەتەننى سۆيىدۇ ھامان،
كەلتۈرۈپ ۋەتەنگە ئۇتۇق بىلەن شان.
بولىدۇ ۋەتەنگە، ئەلگە پاسىبان،
ۋەتەنگە ئاسىيغا بولار زىمىستان.

6

ۋەتەن دەپ سوقىدۇ مېنىڭ يۈرىكىم،
ۋەتەنگە تەلپۈنەر تائەبەد قەلبىم.
ۋەتەننىڭ مۇقەددەس ئالتۇن قوينىدا،
كۆمۈلسە جەسىتىم، شۇدۇر تىلىكىم.

7

مەرد ئوغلان سۆيىدۇ دىلدىن ۋەتەننى،
ۋەتەننىڭ ئىشقىدا كۆيگەن لەۋەننى.
ئەل ئۈچۈن كىم ياراتسا تۆھپە،
چىن ۋىسال قۇتلايدۇ ئۇنى ئەبەدى.

8

ۋەتەننىڭ قوينىدۇر مىسالى جەننەت،
ھۆسنى گۈل ـ گۈلىستان، يەرلىرى مۇنبەت.
ۋەتەننىڭ مېھرىدىن قۇۋۋەت ئەمگەننىڭ،
قەلبىدە جۇش ئۇرار سۆيگۈ ـ مۇھەببەت.

9

ئانامدۇر ۋەتىنىم ـ شوخ ئوغلانىمەن،
كۈرەشتە مەردانە بىر پالۋانىمەن.
قوغدايمەن ۋەتەننى جان تىكىپ هامان،
مۇز تاغدا ئېچىلغان گۈل ـ رەيهانىمەن.

10

ۋەتەننى جېنىمدىن ئەزىز كۆرىمەن،
قوينىدا پاك ياشاشنى ئارزۇ قىلىمەن.
كۆزىنى ئالايتسا ۋەتەنگە بىراۋ،
شۇ هامان ۋەتەندىن قوغلاپ سۈرىمەن.

11

تاغلىق مەن، تاغدا مەن، تاغ كەبى قەددىم،
تاغلاردا ياشىماق راهىتىم ـ بەختىم.
تاغ خەلقى قوينىدا ئۆستۈردى مېنى،
شۇڭلاشقا تاغلىققا بارلىقىم تەقدىم.

12

تاغدا ئۆستۈممەن، تاغ كەبى جىسمىم،
تاغنىڭ باغرىغا سىڭگەن پاك قېنىم.
تاغ كېسىپ چۆللەرنى ئەيلىگەن بوستان،
پەرهادتەك ئىرادە تاۋلىغان خەلقىم.

13

مىسلى چوغدەك قىزىلگۇللەر تەكشى ئېچىلدى،
پۇراقىدىن ھەر تەرەپكە مۇشكى چېچىلدى.
ئاشۇ گۇلنى پۇراپ قانماي سۆيىمەن ئەبەد،
ئىلىم - پەننىڭ دىلبىرىگە ئىشقىم قېتىلدى.

14

قەلبىمگە نۇر بەرگەن پۇتمەس ئىلىم - پەن،
ئۇلۇغلاپ يۇرەكتىن ئۇنى سۆيىمەن.
بىلىمدىن مەي ئىچىش ئارزۇ - تىلىكىم،
بىر ئۆمۇر بىلىمنى سۆيۇپ ئۆتىمەن.

15

قولۇمدا زەر قەلەم بىلەن دەپتىرىم،
ئۇچىدۇ كۆك يېرىپ خىيال كەپتىرىم.
ئىلىم - پەن ھېكمىتى، قۇدرىتى بىلەن،
چاقنايدۇ ئۆمرۇمدە ھەر بىر بەتلىرىم.

16

بىلىمدۇر ئىنسانىنىڭ پۇتمەس بايلىقى،
باشلايدۇ ئىنساننى مەنزىلگە ئاسان.
مۇساپە جاپالىق بولسىمۇ بىراق،
بىلىمدۇر كۈچ - قۇۋۋەت ئىنسانغا ھامان.

17

بىلىم قىممەتلىك، بۈيۈك ھەممىدىن،
ئىنسان ئۈچۈن ئۇ بىباھا گۆھەر.
بىلىم ھېكمىتى، قۇدرىتى بىلەن،
كىشى دېڭىزدىن مەرۋايىت سۈزەر.

18

كۆزۈمگە نۇر بەرگەن ئىرپان، ئىلىم ـ پەن،
شۇڭا چىن قەلبىمدىن سېنى سۆيىمەن.
نۆۋەيلىك چېغىمنى قەدىرلەپ ئەبەد،
پەن ـ بىلىم ئىشقىدا ئۆتتەك كۆيىمەن.

19

تىكىلىپ قارايدۇ بىر گۈزەل نىگار،
ئەمەسمەن ئاشىقى ئۇنىڭغا زىنھار.
ئىلىم ـ پەن ئىشقىدا كۆيۈپ بىر ئۆمۈر،
پەن ـ بىلىم ئاتلىق گۈزەل يارىم بار.

20

ئەمەلدارنى كۆرسەم قاچان تەزىم قىلمايمەن،
غېرىب ـ غۇسسە نەرسىسىنى بۇلاپ ئالمايمەن.
ئەجرىمگىلا تايىنىمەن تۆكۈپ ھالال تەر،
ئەجىرسىز بىر تال دان تىلەپ يېمەيمەن.

21

بەختلىك مەن، بەخت قۇشى قونغان بېشىمغا،
شۇ بەختكە ھەمراھ بولۇپ يارىم قېشىمدا.
كۈيلىرىمگە كۈيلەر قاتقان گۈزەل يارىمنىڭ،
ئىللىق مېھرى ماڭا قولداش يازۇ قىشىمدا.

22

تەلمۈرۈپ قارايمەن كۆزۈڭگە يارىم،
شەيدا مەن ئەزەلدىن ئۆزۈڭگە يارىم.
بىر ئىرۇر ھەرقاچان سۆز-ھەرىكەتلىرىڭ،
شۇ سەۋەب قايىلمەن سۆزۈڭگە يارىم.

23

ئىشەنگىن، يوق مېنىڭ سۆيگىنىم گۈليار،
شۇڭا مەن كۆڭلۈمنى ئەيلىدىم ئىزھار.
تاقىتىم تاق مېنىڭ تېز بەرگىن جاۋاب،
پىراقىڭ كۆيدۈردى مەن ئاشىق بىقارار.

24

سۆيىمەن چىن بەخت ئادالەتنى مەن،
سۆيىمەن ئەقىل ھەم پاراسەتنى مەن.
ھەقىقەت، ئادالەت يولىنى ياقلاپ،
يوق قىلاي شۇ قارا جاھالەتنى مەن.

25

قىز ـ يىگىتنىڭ ياشلىق باھارى،
ئوخشار گويا گۈلگە، چېچەككە.
مۇھەببەتنىڭ ۋىسال تۇيغۇسى،
يالقۇنلايدۇ ئوتلۇق يۈرەكتە.
مۇھەببەتكە سادىق بولغانلار،
ھامان يېتەر ئارزۇ ـ تىلەككە.

26

ماڭا گەر چاپلىساڭ مىڭ بوھتان ـ قارا،
ۋە لېكىن قەلبىم بولمايدۇ يارا.
ھەقىقەت ئېگىلىپ سۇنمايدۇ ئەبەد،
ياشايمەن شۇڭا مەن خۇش كۆلكە ئارا.

27

نائەھلى، قىزىل كۆز، ئىچى تار، قارا،
ئېشىڭغا سالماقچى چاڭگال، ھاك ـ توپا.
قىلمىشى پەسكەشلىك، بولغىن سەن ئاگاھ،
پەيت كۈتۈپ، قويۇۋەر كۆكسىگە پەشۋا.

28

گەر بىلسەڭ ئادەمنىڭ يايلىقى ئۇيقۇ،
مال ـ پادا يايلىقى كەڭرى قىر ـ يايلاق.

گەر ساڭا بولمىسا ئۇيقۇ ئارامگاھ،
تەپەككۇر قۇشلىرىڭ ئۇچىدۇ قانداق؟

29

يەر ئىچرە يىلتىزى بېجىرىم تۇرغاي،
كۆكىدە بوي سوزۇشار شۇڭلاشقا قارىغاي.
يېشىللىق بابىدا يېگانە قىش - ياز،
خەندە قىپ سايرايدۇ ئىشقىدا تورغاي.

30

تەخسىكەش تەخسىنى كۆتۈرەر ئېگىز،
«باشلىق»نى كۆرگەچكە جېنىدىن ئەزىز.
چاپسىمۇ كەينىدىن لالما ئىت كەبى،
تىيىنچە نەپ ئاڭا تەگمەيدۇ ھەرگىز.

تۇيۇقلار

1

ئەگەر كىم تەربىيە بەرسە قوبۇل قىل، دېمىگىن سەن ياق،
بىلىپ قوي شۇ ساڭا چىن دوست، سىنەڭنى كۆكرىكىگە ياق.
ۋەتەن ـ ئەل ئاش ـ تۇزىنى يەپ كۆزىنى يۇمسا گەر كىملەر،
يۇرەك ـ باغرىنى قىل پارە، ئاڭا نەپرەت ئوتىنى ياق.

2

قۇلاقنى دىڭ تۇتقىن دوستۇم قىلاي تەنبىھ ئەمەس چاقچاق،
دەۋر ئۆزگەردى، مەنزىلگە قاراپ چۆرگەلدى مىڭلاپ چاق.
چۇشۇپ بەيگىگە تېز سەنمۇ يېرىپ تاغلارنى پەرھادتەك،
ئىلىم ـ ھېكمەت سىرىنى يەش، نادانلىق زەنجىرىنى چاق.

3

چاپقىن كەتمەن، تۇتۇپ سۇنى، زېمىن ـ يەر بولمىسۇن چۆل ـ يار،
يىگىتلىك غەيرىتىڭ بىرلە جاپانىڭ تاغ ـ تېشىنى يار.
بۇ جەڭ ئىچرە گويا پەرھاد كەبى غەلىبە قىلار بولساڭ،
قۇچاق ئاچقاي كېلىپ ئاخىر شېرىن سۈپەت جانانۇ يار.

4

ئۆزىنى ئەر چاغلىغان باتۇر، ۋەتەن ـ ئەل غېمىنى يەيدۇ،
چېپىپ كەتمەن، تۆكۈپ ساپ تەر، رىزقىنى ـ ئېشىنى يەيدۇ.
ئەگەر كىم بىراۋنىڭ ئۇماچىغا توپا سالسا
قېلىپ قارغىشىغا ئەلنىڭ، ئۆزىنىڭ بېشىنى يەيدۇ.

5

ئويغان غەپلەت ئۇيقۇسىدىن، ئاتتى يورۇق تاڭ،
دانالارنىڭ ھېكمىتىنى يۇرىكىڭگە تاڭ.
ئىش ئىزلىرىڭ ھەققىدە سورالسا سوئال،
پو ئاتمىغىن، راست جاۋاب بەر، قالمىغىن ھاڭ-تاڭ.

6

ھورونلۇقتىن تائەبەدكە مېھرىمنى ئۇزدۇم،
ئىش-ئەمگەكنىڭ قاينىمىدا بېلىق بوپ ئۇزدۇم.
ماڭلىيىمدىن تەر ئاققۇزۇپ گۇلباغلار ياساپ،
ئەجرىمنىڭ گۇل بەرگىدىن غۇنچىلار ئۇزدۇم.

7

كۆزۇڭنى يوغان ئاچ ، دوستۇم، تۇيۇق يولدىن يان،
كۇرەشلەردە سەپتىن قالما، تۇرغىن يانمۇيان.
بولۇپ ياۋغا قىش-زىمىستان، قاراڭغۇتۇن،
ئەلگە باھار، جۇلا تاشلاپ، مەشئەل بولۇپ يان.

8

تۇمەن سەۋدا مىڭ بالا چۇشسىمۇ باشقا،
ئېلىپ چىقارمەن چالا قويماي ئىشىمنى باشقا.
جىمى كۇلپەت-مۇشكۇلاتلار مەن بىلەن كېتىپ،
دەرد كۆرمىسۇن ھېچبىر كىشى مېنىڭدىن باشقا.

9

يار تۆرىدۇ بۇغدايزارلىق ئېتىز قېشىدا،
ھىلال ئاينىڭ سىياقى بار ئوڭ-سول قېشىدا.
مەن تۆرىمەن چېگرىدا — كۆزەتتە مەغرۇر،
ھېس قىلىمەن ئۆزۈمنى يارنىڭ قېشىدا.

10

بىر قارا يۈز بىر قولىدا سۈندى ئالما،
كۆڭلۈم خىتاب قىلىپ دېدى: «قولغا ئالما.
ھەزەر ئەيلە قارا نىيەت پەسكەشلەردىن،
تۈز نىيەتلەر ئۆرسا سېنى ئېغىر ئالما».

11

كۆرەشتە يولۇڭنى توسسىمۇ تىك يار،
يانمىغىن، رەقىبلەر كۆكسىنى تىل-يار.
بەيگىدە قۇچساڭ زور ئۇتۇق بىلەن شان،
كەڭ قۇچاق ئاچىدۇ، ئەل-يۇرت ساڭا يار.

12

ئانا يەر ھۆسنىگە تويماي كۆز تىكتىم،
باھاردا سۇ باشلاپ جىرىملار تىكتىم.
يۇرتۇمنى لالىزار ئەتمەك يولىدا،
بارىمنى، ھەتتاكى جېنىمنى تىكتىم.

13

قولىدىن ئىش كېلەركىشى بولسا باش،
ھەر ئىشتا شۈبھىسىز قېتىپ قالماس باش.
ئاخىرى بولغاندا چوڭ ھېساب ـ كىتاب،
نەتىجە خاتاسىز چىقار باشمۇ باش.

14

ئەر ئەمەس لەۋزىدىن ـ ۋەدىدىن يانغان،
ئالىيىپ ئاتا ۋە ئانىغا يانغان.
مەردلىكنىڭ كۆكىدە پارلار نۇر چېچىپ،
ھەقىقەت ئىشقىدا ئوت بولۇپ يانغان.

15

كەلسە ئىت ئېتىلىپ، ئال قولۇڭغا تاش،
يامان خۇي ـ ئىللەتنى كۆرسەڭ قاينا ـ تاش.
دۈشمەننىڭ قانچىلىك بولسا بىل پىلدەك،
ھەرگىزمۇ دوستلارغا بولما باغرى تاش.

16

نامەردنىڭ كەينىدىن چاپتۇرمىغىن ئات،
بەرسىمۇ چوڭ «ئۇنۋان» ساڭا، يەرگە ئات.
بارىڭنى ئاتىساڭ ئەل ئىشى ئۈچۈن،
ئەل ساڭا قويىدۇ شەرەپلىك بىر ئات.

17

تۆپىلەپ يېشىمغا قوشۇلسا يۈز ياش،
يەنىلا دەيمەنكى، مەن نەۋقىران ياش.
ئەل ئۇچۇن كەتسىمۇ بۇ ئەزىز جېنىم،
كۆزۈمدىن زادىلا ئاققۇزمايمەن ياش.

18

قىلدىم يار زۇلفىنى راۋابىمغا تار،
يېتەلمەي ۋەسلىگە، چۈنكى يولۇم تار.
ئاتىدىم بارىمنى، پەرۋايىم پەلەك،
بىۋاپا شۇ يارنىڭ ئىچ-قارنى تار.

本集子选录了作者近年来所写的一部分诗歌。

مەسئۇل مۇھەررىرى: **چىمەنگۇل ئاۋۇت**
مەسئۇل كوررېكتورى: **قەمبەرگۇل ئوسمان**

قۇياش قىزى

ئاپتورى: **شانىياز كەپەل**

قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى نەشر قىلىپ تارقاتتى
(قەشقەر شەھىرى تاربوغۇز يولى 14 - قورۇ، پوچتا نومۇرى: 844000)
جايلاردىكى شىنخۇا كىتابخانىلىرىدا سېتىلىدۇ
قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى
فورماتى: 850×1168 مم، 1/32
باسما تاۋىقى: 4.125 قىستۇرما ۋارىقى: 2
2009 - يىل 2 - ئاي 1 - نەشرى
2009 - يىل 2 - ئاي 1 - بېسىلىشى
تىرازى: 1 — 3000

ISBN 978—7—5373—1748—1
باھاسى: 10.00 يۈەن

ISBN 978-7-5373-1748-1
9 787537 317481 >
ISBN978-7-5373-1748-1
（民文）定价：10.00 元